

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2022 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	980 414 531
Organisasjonsform:	Stiftelse
Foretaksnavn:	STIFTELSEN FRISCHSENTERET FOR SAMFUNNSØKONOMISK FORSKNING
Forretningsadresse:	Gaustadalléen 21 0349 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2022 - 31.12.2022
-------------------------	-------------------------

Konsern

Morselskap i konsern:	Nei
-----------------------	-----

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Jørg Gjestvang
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	23.05.2023

Grunnlag for avgivelse

År 2022: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2021: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2022

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 27.06.2024

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Salgsinntekt	1	37 037 700	35 621 675
Grunnbevilgning	1	4 306 890	3 219 000
Sum inntekter		41 344 590	38 840 675
Kostnader			
Lønnskostnad	2,6	27 304 703	25 579 293
Avskrivning på varige driftsmidler	3	439 845	518 748
Annen driftskostnad	9	7 895 557	6 114 777
Samarbeidspartnere / underleverandører	9	6 605 752	4 641 540
Sum kostnader		42 245 857	36 854 358
Driftsresultat		-901 267	1 986 317
Finansinntekter og finanskostnader			
Finans- og renteinntekt	10	160 486	3 312 763
Sum finansinntekter		160 486	3 312 763
Finans- og rentekostnad	10	1 496 800	70 204
Sum finanskostnader		1 496 800	70 204
Netto finans		-1 336 314	3 242 559
Ordinært resultat før skattekostnad		-2 237 581	5 228 876
Ordinært resultat etter skattekostnad		-2 237 581	5 228 876
Årsresultat		-2 237 581	5 228 876
Overføringer og disponeringer			
Til/Fra (-) fond for anvendt forskning		-2 237 580	5 228 876
Sum overføringer og disponeringer		-2 237 580	5 228 876

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Fast inventar bygninger	3		129 400
Kunst	3	54 850	54 850
Inventar	3	347 215	504 152
Sum varige driftsmidler		402 065	688 402
Finansielle anleggsmidler			
Investering i aksjer og andeler	11	50 000	50 000
Sum finansielle anleggsmidler		50 000	50 000
Sum anleggsmidler		452 065	738 402
Omløpsmidler			
Varer			
Fordringer			
Kundefordringer		1 618 278	2 208 868
Innskuddsfond pensjonspremie	6	3 014 595	4 207 126
Opptjente inntekter		2 459 240	4 271 768
Forskuddsbetalte kostnader		1 316 042	442 222
Andre kortsiktige fordringer		5 067	
Sum fordringer		8 413 222	11 129 984
Investeringer			
Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	7	30 955 693	32 445 247
Sum investeringer		30 955 693	32 445 247
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	31 595 428	24 734 107
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		31 595 428	24 734 107
Sum omløpsmidler		70 964 343	68 309 338

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
SUM EIENDELER		71 416 408	69 047 740
BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	8	200 000	200 000
Sum innskutt egenkapital		200 000	200 000
Opptjent egenkapital			
Fond for anvendt forskning	8	32 540 262	34 777 840
Frischfondet	8	171 272	171 272
Sum opptjent egenkapital		32 711 534	34 949 112
Sum egenkapital		32 911 534	35 149 112
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
Kompetansegjeld	4	23 841 409	22 104 248
Sum avsetninger for forpliktelser		23 841 409	22 104 248
Annen langsiktig gjeld			
Sum langsiktig gjeld		23 841 409	22 104 248
Kortsiktig gjeld			
Skyldige offentlige avgifter		3 080 037	2 130 399
Leverandørgjeld		3 144 119	861 589
Forskudd fra kunder		5 454 110	5 138 340
Annen kortsiktig gjeld		2 985 198	3 664 050
Sum kortsiktig gjeld		14 663 464	11 794 378
Sum gjeld		38 504 873	33 898 626
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		71 416 407	69 047 738

Brønnøysundregistrene

ÅRSREGNSKAP FOR REGNSKAPSÅRET 2022 - GENERELL INFORMASJON

Journalnummer: 2023 525827

Enheten

Organisasjonsnummer: 980 414 531
Organisasjonsform: Stiftelse
Foretaksnavn: STIFTELSEN FRISCHSENTERET FOR
SAMFUNNSØKONOMISK FORSKNING
Forretningsadresse: Gaustadalléen 21
0349 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2022 - 31.12.2022

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Jørg Gjestvang
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 23.05.2023

Grunnlag for avgivelse

År 2022: Årsregnskap er elektronisk innlevert.
År 2021: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2022.

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 29.06.2023

Organisasjonsnr: 980 414 531
STIFTELSEN FRISCHSENTERET FOR
SAMFUNNSØKONOMISK FORSKNING

RESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Salgsinntekt	1	37 037 700	35 621 675
Grunnbevilgning	1	4 306 890	3 219 000
Sum inntekter		41 344 590	38 840 675
Kostnader			
Lønnskostnad	2,6	27 304 703	25 579 293
Avskrivning på varige driftsmidler	3	439 845	518 748
Annen driftskostnad	9	7 895 557	6 114 777
Samarbeidspartnere / underleverandører	9	6 605 752	4 641 540
Sum kostnader		42 245 857	36 854 358
Driftsresultat		-901 267	1 986 317
Finansinntekter og finanskostnader			
Finans- og renteinntekt	10	160 486	3 312 763
Sum finansinntekter		160 486	3 312 763
Finans- og rentekostnad	10	1 496 800	70 204
Sum finanskostnader		1 496 800	70 204
Netto finans		-1 336 314	3 242 559
Ordinært resultat før skattekostnad		-2 237 581	5 228 876
Ordinært resultat etter skattekostnad		-2 237 581	5 228 876
Årsresultat		-2 237 581	5 228 876
Overføringer og disponeringer			
Til/Fra (-) fond for anvendt forskning		-2 237 580	5 228 876
Sum overføringer og disponeringer		-2 237 580	5 228 876

Organisasjonsnr: 980 414 531
STIFTELSEN FRISCHSENTERET FOR
SAMFUNNSØKONOMISK FORSKNING

BALANSE

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Fast inventar bygninger	3		129 400
Kunst	3	54 850	54 850
Inventar	3	347 215	504 152
Sum varige driftsmidler		402 065	688 402
Finansielle anleggsmidler			
Investering i aksjer og andeler	11	50 000	50 000
Sum finansielle anleggsmidler		50 000	50 000
Sum anleggsmidler		452 065	738 402
Omløpsmidler			
Varer			
Fordringer			
Kundefordringer		1 618 278	2 208 868
Innskuddsfond			
pensjonspremie	6	3 014 595	4 207 126
Opptjente inntekter		2 459 240	4 271 768
Forskuddsbetalte kostnader		1 316 042	442 222
Andre kortsiktige fordringer		5 067	
Sum fordringer		8 413 222	11 129 984
Investeringer			
Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	7	30 955 693	32 445 247
Sum investeringer		30 955 693	32 445 247
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	31 595 428	24 734 107
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		31 595 428	24 734 107
Sum omløpsmidler		70 964 343	68 309 338
SUM EIENDELER		71 416 408	69 047 740

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Grunnkapital	8	200 000	200 000
Sum innskutt egenkapital		200 000	200 000

Opptjent egenkapital

Fond for anvendt forskning	8	32 540 262	34 777 840
Frischfondet	8	171 272	171 272
Sum opptjent egenkapital		32 711 534	34 949 112

Sum egenkapital		32 911 534	35 149 112
------------------------	--	-------------------	-------------------

Gjeld

Langsiktig gjeld

Kompetansegjeld	4	23 841 409	22 104 248
Sum avsetninger for forpliktelses		23 841 409	22 104 248
Annen langsiktig gjeld			

Sum langsiktig gjeld		23 841 409	22 104 248
-----------------------------	--	-------------------	-------------------

Kortsiktig gjeld

Skyldige offentlige avgifter		3 080 037	2 130 399
Leverandørgjeld		3 144 119	861 589
Forskudd fra kunder		5 454 110	5 138 340
Annen kortsiktig gjeld		2 985 198	3 664 050
Sum kortsiktig gjeld		14 663 464	11 794 378

Sum gjeld		38 504 873	33 898 626
------------------	--	-------------------	-------------------

SUM EGENKAPITAL OG GJELD		71 416 407	69 047 738
---------------------------------	--	-------------------	-------------------

Organisasjonsnr: 980 414 531
STIFTELSEN FRISCHSENTERET FOR
SAMFUNNSØKONOMISK FORSKNING

NOTEOPPLYSNINGER - SELSKAP - alle poster oppgitt i hele tall

Note

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Forskningstjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Inventar og Edb-utstyr avskrives lineært over 3 år. Fast inventar i bygninger avskrives lineært over 10 år. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler verdsettes til markedsverdi. Øvrige omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Det foretas periodisering av både inntekter og kostnader for hvert enkelt prosjekt per 31.12. Opptjente, ikke fakturerte inntekter fra Norges Forskningsråd balanseføres sammen med øvrige kundefordringer, mens andre opptjente inntekter balanseføres på egen regnskapslinje. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige ytelser balanseføres som uopptjent inntekt sammen med påløpte, ikke bokførte prosjektkostnader som forskudd fra kunder. Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. Desember 2015 ble stiftelsens ytelsesplan erstattet med en såkalt hybridordning som ikke medfører regnskapsføring av pensjonsforpliktelse. Endringen meførte at tidligere balanseførte estimatavvik ble kostnadsført i 2015 i forbindelse med overgangen."

Note

Note 2 Lønnskostnader...

Antall årsverk i regnskapsåret

20.30

Note

Note 2 Lønnskostnader...

Spesifisering av resultatregnskapet

Lønnskostnader

<u>Lønn</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	19941704.00	19870614.00
<u>Folketrygdavgift</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	2987789.00	3143555.00
<u>Pensjonskostnader</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>

	2451004.00	1826530.00
<u>Andre ytelser</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	1924205.00	738594.00
<u>Sum lønnskostnader</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	27304702.00	25579293.00

Note

Ekstraordinære inntekter og kostnader

<u>Sum</u>	<u>Beløp</u>
------------	--------------

Note

Note 3 Anleggsmidler

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

<u>Anskaffelseskost 01.01.</u>	<u>Varige driftsmidler</u>	<u>Immaterielle eiend.</u>
	6208248.00	
<u>Tilgang i året</u>	<u>Varige driftsmidler</u>	<u>Immaterielle eiend.</u>
	153508.00	
<u>Anskaffelseskost 31.12.</u>	<u>Varige driftsmidler</u>	<u>Immaterielle eiend.</u>
	6361756.00	
<u>Samlede av-/nedskrivn.</u>	<u>Varige driftsmidler</u>	<u>Immaterielle eiend.</u>
	5959691.00	
<u>Balanseført verdi 31.12.</u>	<u>Varige driftsmidler</u>	<u>Immaterielle eiend.</u>
	402065.00	

Anskaffelseskost - balanseførte lånekostnader, egentilvirkede anleggsmidler

Goodwill spesifisert for hvert enkelt virksomhetskjøp

Avskrivningsplan for goodwill som er lenger enn fem år - begrunnelse

Mer om varige driftsmidler/immaterielle eiendeler

Konsernregnskap

Morselskapet sitt navn

Forretningskontor for morselskapet

Begrunnelse for at datterselskap er utelatt fra konsolideringen

Samlet beløp - tilknyttet selskap Årets Fjorårets

Samlet beløp - foretak i samme konsern Årets Fjorårets

Samlet beløp - foretak i samme konsern Årets Fjorårets

Samlet beløp - felles kontrollert virksomhet Årets Fjorårets

Pantstillelse Beløp

Beholdning av egne aksjer Antall Pålydende Andel av aksjek.

Note

Note 4 Kompetansegjeld

Gjeld

Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt

Gjeld sikret ved pant eller lignende sikkerhet i eiendeler

Balanseført verdi av de pantsatte eiendeler

Summen av garantiforpliktelser som ikke er regnskapsført

Garantiforpliktelser som er sikret ved pant

Mer om gjeld

Kompetansegjeld er opptjent tid til kompetanseoppbygging for forskerne og direktør og er per 31.12.22 vurdert etter gjeldende lønnssetninger inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader. Totalt opptjent beløp justeres skjønnsmessig ned ut fra beste estimat på hvor stor del av den opptjente tiden som vil bli tatt ut. Den opptjente tiden kunne også blitt vurdert til alternativ-verdi, det vil si det samlede inntektsbortfall ved uttak av kompetansetiden. Denne alternativ-verdien er per 31.12.22 estimert til kr 37 578 523. Med en slik verdiansettelse ville opptjent egenkapital reduseres fra kr 32 911 533 til kr 19 174 419.

Note

1, 7, 9, 10, 11, 12

Noteopplysninger ut over minimumskravene for små foretak

Note 1 Driftsinntekter Driftsinntekter består av forskningsinntekter som resultatføres i takt med utførelsen. 2022 Salgsinntekter 43 472 888 Opptjent, ikke fakturert inntekt -1 713 528 Overført mellom år -414 770 Totale inntekter 41 344 590 Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler Aksjefond Kostpris Verdi pr 31.12.2021 Verdi pr 31.12.22 Årets endring Balanseført verdi DNB Norge Indeks 2 963 253 7 498 725 7 408 117 -90 608 -1,21 % 7 408 117 Storebrand Global ESG Plus A 5 000 000 8 826 128 7 744 552 -1 081 576 -12,25 % 7 744 552 7 963 253 16 324 853 15 152 669 -1 172 184 -7,18 % 15 152 669 Pengemarkedsfond Nordea Obligasjon II 11 214 321 16 120 394 15 803 024 -317 370 -1,97 % 15 803 024 Sum 11 214 321 16 120 394 15

803 024 -317 370 -1,97 % 15 803 024 Sum markedsbaserte fin.oml. 19 177 574
32 445 247 30 955 693 -1 489 554 -4,59 % 30 955 693 Note 9 Andre
driftskostnader Andre driftskostnader består av følgende: 2022 2021 Leie
lokaler og andre lokalkostnader 3 387 820 3 041 314 Inventar og utstyr 784
845 681 872 Andre honorar 818 449 589 732 Møte, kurs og lignende 251 049
135 825 Porto, tlf, trykksaker og lignende 514 504 429 525 Reisekostnader
795 901 122 103 Kjøp av registerdata 870 265 897 354 Øvrige kostnader 472
723 217 052 Sum 7 895 557 6 114 777 Samarbeidspartnere Dette er
prosjektmidler som Stiftelsen mottar og viderefører direkte til sine
samarbeidspartnere. Samarbeidspartnere 6 605 752 4 641 540 Note 10 Finans-
og renteinntekter Finansinntektene inkluderer avkastning på finansielle
plasseringer til å dekke kompetansegjelden, se note 4. 2022 2021
Verdiøkning/-reduksjon markedsbaserte finansielle omløpsmidler -1 489 555 3
089 134 Annen finansinntekt 160 486 158 496 Annen finanskostnad -7 246 -5
071 Netto finans -1 336 314 3 242 559 Note 11 Investering i aksjer og
andeler Kr 50 000 er innskudd i Forskningstiftelsen i Oslo-regionen
(FOSFOR). Dette innskuddet er senere blitt gjort om til aksjer i Oslotech
AS, der stiftelsen eier 50 aksjer og har en eierandel på 0,916 prosent.
Note 12 Hendelser etter balansedagen Utenom bekymringer for en krig i
Europa har ikke krigen i Ukraina hatt noen direkte konsekvenser for
Frischsenteret og vår forskning. Vi kjenner ikke til noen grunn til at
dette vil endre seg.

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Stortorvet 7, 0155 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Stiftelsen Frischsenteret For Samfunnsøkonomisk Forskning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Frischsenteret For Samfunnsøkonomisk Forskning som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike stiftelsen eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer,

Building a better
working world

- og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
 - evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
 - konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke kan fortsette driften.
 - evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 6. juni 2023
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: EY

Serienummer: 9578-5992-4-2398085

IP: 84.212.xxx.xxx

2023-06-06 08:02:39 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: PBEGE-ICHVU-KDYFW-Z0J7J-BCP4L-T1PTK

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Følgende dokument **Beretning_2022_m_vedlegg** er signert av:

Brekke, Kjell Arne - 24.05.2023 14:15:13 (UTC)

Ognedal, Tone - 24.05.2023 12:14:09 (UTC)

Torsvik, Gaute - 24.05.2023 12:20:30 (UTC)

Bævre, Kåre - 28.05.2023 09:25:54 (UTC)

Isaksen, Elisabeth th - 28.05.2023 05:11:40 (UTC)

Åsholt, Yngvar - 01.06.2023 09:24:39 (UTC)

Markussen, Simen - 24.05.2023 12:20:23 (UTC)

Dette dokumentet inneholder informasjon om digitalt utførte signeringer ved hjelp av BankID via e-signeringstjenesten signident.no. E-signering med BankID er juridisk bindende, jfr. E-signaturloven.

Signeringshistorikkens digitale spor er lagret i et Signert Data Objekt (SDO) hos dokumenteiers konto på signident.no. Signaturene kan verifiseres via BankIDs SDO-leser (tilgjengelig via signident.no og bankid.no).

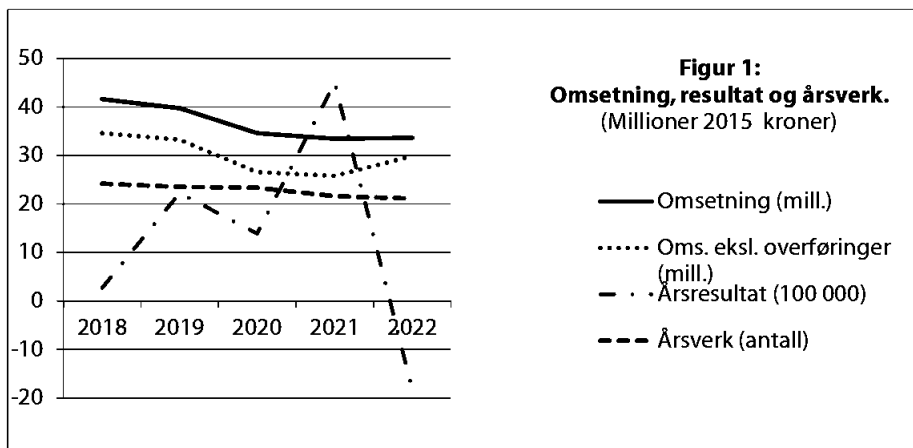
Signident anbefaler dokumenteiere alltid å sørge for lokal lagring av SDO i sine lokale arkiver i tillegg til lagring av dette dokumentet.

 For vilkår for bruk av signident.no, se <https://www.signident.no/vilkar-for-bruk-av-tjenesten/>.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning Årsberetning 2022

1. Oversikt over året 2022

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning (Frischsenteret) oppnådde i 2022 et økonomisk resultat på minus 2,2 millioner kroner. Det er ikke ført bonus på 22 regnskapet. Inklusiv bonusen ville resultatet være minus 3,5. Snittet 2017-2021 er pluss 2,3 mill. Driftsresultatet er minus 0,9. Med bonus minus ville den vært 2,1. Snittet 17-21 var minus 1 mill.

Dette svake resultatet kan knyttes til tre hovedpunkter: Dårlig finansresultat (minus 1,3 mil, , økte indirekte kostnader (økt med 1,1 mill), bl.a. pga et høyt sykefravær i 2022. Høyt sykefravær fører i tillegg til færre fakturerbare timer. Siden de fakturerbare timeprisene er satt kan vi ikke hente inn denne økningen i timeprisene.

Det ble utført i alt 21,1 årsverk. Ved slutten av 2022 var fire av de 18 forskerne kvinner. I 2022 utførte kvinner 1/3 av årsverkene ved senteret.

Det ble i 2022 trykket 29 artikler i internasjonale tidsskrifter.

Arbeidsmiljøet vurderes som godt. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Det er registrert 313 fraværsdager pga. av sykdom blant de fast ansatte. Dette utgjør 5,8 % av de totale antall arbeidsdager i denne gruppen. Dette er mere enn de siste årene. Dette er knyttet til to lengre deltidssykemeldinger.

Virksomheten medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljøet. Frischsenteret analyserer store mengder aidentifiserte data med til dels sensitive opplysninger. Oppbevaring og bearbeiding av dataene er underlagt strenge regler og rutiner. Det er også for 2022 gjennomført sikkerhetsrevisjon i henhold til informasjonssikkerhetsinstruksen. Frischsenteret har i november 2022 implementert nye rutiner for organisering av utlånt data med prosjektspesifikk løpenummer. De rutinene innebærer både bedret kvalitetskontroll, strukturering og organisering av data samt bedret tilgangsstyring til ulike datakilder på prosjektnivå. '.

Styret bekrefter at regnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Denne vurderingen baseres på forhold redegjort for ovenfor.

2. Organisasjon, styret og medarbeidere

Frischsenteret er en uavhengig stiftelse der medlemmene av råd og styre oppnevnes eller foreslås av Universitetet i Oslo, Forskningsinstituttene fellesarena og de ansatte. Frischsenteret har en samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo, og samarbeider nært med Økonomisk institutt og andre fagenheter ved Universitetet i Oslo.

Medarbeidere

Ved utgangen av 2022 var 18 forskere ansatt ved Frischsenteret. En av dem hadde 40 % stilling. En postdoktor ble fast ansatt, to stipendiat leverte i løpet av 2022, Gjennom 2022 var 12 vitenskapelige rådgivere tilknyttet senteret. Blant rådgiverne var en i hovedstilling ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo (ØI) og en var pensjonist derfra. Administrasjonen besto av direktør, nestleder, administrasjonssekretær og økonomikonsulent. Det samlede omfanget av administrative arbeider var 3,2 årsverk (inklusive IT-støttefunksjoner), mens totalt utførte årsverk var 21,13 Alle forskerne har kompetanse på doktorgradsnivå.

Forskerne på Frischsenteret har også nært samarbeid med andre institusjoner. Fem forskere ved Frischsenteret hadde bistillinger, en på Avdeling for helseledelse og helseøkonomi (HELED) ved Institutt for helse og samfunn ved UiO, en ved Psykologisk institutt ved UiO, en ved Folkehelseinstituttet (FHI) og to forskere hadde bistillinger ved SKATTEFORSK Senter for skatte- og adferdsforskning (NMBU). Frischsenteret har et nært samarbeid med Senter for studier av likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling (ESOP) ved ØI, gjennom felles prosjekter der både forskere og stipendiater deltar.

I 2022 hadde vi en gjesteforsker tilknyttet. To av våre forskere hadde hver over to måneder i utlandet.

Seniorforskere: Bernt Bratsberg, Nina Drange, Elisabeth Fevang, Rolf Golombek, Karen Hauge (92 %) ,Erik Hernæs (36 %), Øystein Hernæs, Sverre Kittelsen (67 %), Andreas Kotsadam, Snorre Kverndokk, Simen Markussen (72 %), Eric Nævdal, Oddbjørn Raaum, Knut Røed, Ole

Røgeberg og Tao Zhang (70 %). Hauge, Kittelsen, Markussen og Zhang har også administrative funksjoner som dekker den resterende tiden.

Forskere: Elisabeth T. Isaksen

Doktorgradsstipendiater i løpet av 2022: Asbjørn G. Andersen og Maria Nareklishvili. Begge leverte i 2022

Vitenskapelig rådgivere: Professor Annette Alstadsæter, forsker Simon Bensnes, professor Joseph Doyle, førsteamanuensis Cloé Garnache, forsker Simen Gaure, professor Heidi Gautun, professor Mads Greaker, professor Bård Harstad, professor emeritus Michael Hoel, førsteamanuensis Åshild Johnsen og professor Wojciech Kopczuk og early career researcher Yuejun Zhao.

Organisasjon

Direktør: Simen Markussen fra 1.9 Sverre A. C. Kittelsen til 31.08

Nestleder: Karen Hauge fra 12.10, Simen Markussen til 31.08

Administrasjonssekretær: Gry Nystrøm

Økonomikonsulent: Jørg M. Gjestvang

IT ansvarlig: Tao Zhang

Rådsmedlemmer: Rådsmedlemmer: Professor Karine Nyborg (leder), assisterende departementsråd Morten Berg, førsteamanuensis Manudeep Bhuller professor Gunn E. Birkelund, seniorforsker Snorre Kverndokk, professor Andreas Moxnes, avdelingsdirektør Sigrid Russwurm og professor Eline Aas.

Varamedlemmer: Seniorforsker Rolf Golombek, avdelingsdirektør Anne-Cathrine Grambo, Andreas Moxnes, postdoktor Ragnhild Schreiner og professor Anders Rygh Swensen.

Styremedlemmer: Professor Kjell Arne Brekke (leder), forsker Kåre Bævre, forsker Elisabeth T. Isaksen, førsteamanuensis Tone Ognedal, professor Gaute Torsvik og kunnskapsdirektør Yngvar Åsholt.

Varamedlemmer: seniorforsker Nina Drange, professor Jo Thori Lind og avdelingsdirektør Ingrid Rasmussen.

Det ble avholdt fire styremøter i 2022. Styrets arbeid omfattet ansettelse av ny direktør og nesleder, 3 nye forskere, budsjett, regnskap, årsberetning og strategi for Frischsenteret 2022-25.

3. Publisering og formidling

I 2022 ble utgitt 29 artikler i internasjonale tidsskrifter, se Tabell 1. På 24 av dem finner vi forfatter(e) med hovedstilling ved Frischsenteret. 11 av de internasjonale artiklene var i tidsskrifter på UHR nivå 2, hvorav 10 med deltakelse fra en eller flere heltidsansatte. Det ble publisert 1 artikkel i norske tidsskrifter og fagbøker.

Tabell 1. Publisering og formidling ved Frischsenteret i 2018-2022¹⁾

	2018	2019	2020	2021	2022
Internasjonale tidsskriftartikler	33(25)	22(19)	28(24)	32(28)	29(24)
hvorav UHR-nivå 2	19(18)	11(9)	18(14)	17(15)	11(10)
Bøker og bokkapitler	3(2)	3(3)	1(0)	2(2)	1(1)
Norske tidsskriftartikler	3(2)	6(4)	6(6)	2(1)	0
Memoranda fra Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo ²⁾	0	2(2)	0	0	0
Rapporter og arbeidsnotater Frischsenteret og HERO	4(4)	1(1)	3(2)	5(5)	4(4)
CREE skriftserie	2(2)	2(2)	0	0	0
Rapporter fra andre institusjoner	15(9)	17(13)	11(8)	9(9)	12(9)
Faglige foredrag	104(64)	79(60)	40(40)	37(37)	57(57)
Brukerrettede foredrag	76(75)	94(89)	57(54)	43(43)	65(65)

1) Tallene omfatter publikasjoner fra både forskere og rådgivere, uavhengig av hvorvidt Frischsenteret er listet som institusjonstilknytning eller ikke. I parentes telles publikasjoner og foredrag der minst én av forfatterne/foredragsholderen hadde hovedstilling ved Frischsenteret.

2) Memoranda fra Økonomisk institutt er en felles publikasjonsserie for instituttet og Frischsenteret.

En samlet oversikt over publikasjonene og formidlingen finnes i vedlegg 1.

4. Forskningstemaer

Arbeidsmarkeds- og velferdsforskningen

Dette temaet har et stort omfang på Frischsenteret og er spredd over ulike underfelt. Sentrale temaer i 2022 har vært inntektssikring, økonomiske insentiver og varighet av trygd, effekter av arbeidsmarkeds- og kvalifiseringstiltak, ulikhet og sosial mobilitet, pensjonsreformen, arbeidsmarkedsutfall for ulike innvandrergupper og konsekvenser av COVID-19 pandemien. Forskningen bygger på koblede administrative registerdata som gjør det mulig å analysere befolkningens bevegelser mellom ulike arbeidsmarkedstilstander over tid. Vi søker å kombinere bidrag til metodeutvikling med politikkrelevante anvendelser. Arbeidsmarkeds- og velferdsforskningen ved Frischsenteret trekker i hovedsak på store prosjekter under forskningsrådsprogrammene «Velferd, arbeidsliv og migrasjon», «Evaluering av pensjonsreformen» samt langsiktige prosjekter finansiert av Arbeidsdepartementet.

Energi, miljø og naturressurser

Energi og miljø er et viktig forskningsfelt ved Frischsenteret. Forskningen omfatter dels tradisjonelle temaer og analyser innenfor energi-, miljø- og ressursøkonomi, men også atferdsøkonomiske studier med analyse av menneskelig atferd som trekker på kunnskap fra sosialpsykologi, sosiologi og nevrologi, og der teorier testes ut i eksperimenter der deltakere følges i konstruerte valgsituasjoner. Forskningen i 2022 omfattet blant annet utbygging av infrastruktur i norsk elbilpolitikk, reduksjon av olje- og gassproduksjon som klimavirkemiddel, karbonfangst og studier av energimarkedet i Europa.

Offentlig sektor, produktivitet og helseøkonomi.

Forskningen innen offentlig økonomi ved Frischsenteret har hatt hovedvekt på produktivitet og helseøkonomi, men med økt vekt på temaer med klar tilknytning og overlapp med arbeidsmarkedsforskningen. Den helseøkonomiske forskningen ved Frischsenteret er en del av Helseøkonomisk forskningsprogram ved Universitetet i Oslo (HERO). Ved Frischsenteret arbeides det både med metodeutvikling og med empiriske analyser av produktivitet og effektivitet. Forskningstemaer i 2022 omfatter analyser av barnevernet, kvalitet i sykehustjenester, produktivitet i pleie- og omsorgstjenester og annen kommunal tjenesteyting, samspill mellom ledighetstrygd og helserelaterte ytelser, sosioøkonomiske gradienter i pandemisk influensa, og ruspolitikk.

En nærmere omtale av resultater fra de ulike tematiske forskningsområdene finnes i vedlegg 2.

5. Utdanning og annen faglig aktivitet

Det er et viktig mål for Frischsenteret å bidra til utdanning i samfunnsøkonomi ved Økonomisk institutt, UiO. I løpet av 2022 hadde Frischsenteret to doktorgradsstudenter. Disse var tilknyttet prosjekter om arbeidsmarkedet og helseøkonomi. Begge leverte oppgaven i 2022. En av dem var kvinne.

De ansatte ved senteret deltar i undervisning på andre institusjoner og hos oss selv, blant annet som sensor ved eksamen (6 ansatte), ved veiledning av 7 stipendiater (3), veiledning av seks masteroppgaver (4), undervisning (1) og vært opponent ved disputas (1).

Gjennom tilsammen 57 presentasjoner for forskere på konferanser og seminarer har forskere ved Frischsenteret deltar aktivt i nasjonale og internasjonale faglige fora. En av forskerne er Lead Author for IPCC6, to er med i redaksjonen i internasjonale vitenskapelige tidsskrift. Frischforskere har også i 2022 bidratt med referee-rapporter til internasjonale tidsskrifter. En har vært medlem av Profesjonsutvalget i Samfunnsøkonomene, en landrepresentant for Norge i EAERE, en har hatt diverse oppgaver for iHEA, NHESG, og EuHEA. En har vært med i

forskningsråd fagpanel: Swedish Research Council. En har sittet i stillingskomite for UiS. To av forskere har også deltatt i et offentlig utvalg gjennom året.

Frischsenterets onsdagsseminar med presentasjon av "work in progress" ble arrangert ukentlig gjennom året, i all hovedsak digitalt. I likhet med tidligere år ble det avholdt et internt todagers utenbysseminar med faglig program.

6. Økonomi og finansiering

Omsetningen var på 41,3 millioner, mot 38,8 i 2021. Inntektene eksklusiv overføringer til samarbeidspartnere var 34,7 millioner, marginalt opp fra 34,2 millioner i 2021. Det var 21,1 årsverk i 2022, mot 21,6 årsverk i 2021.

Driften før finansinntekter viser et underskudd i 2022 på 0,9 millioner (Med bonus minus 2,1 mill.). Snittet 2017-2021 var på minus 1 mill. Driftsresultatet er ca. 1 millioner dårligere enn budsjettet. (Inkl bonus 2,2) Dette kan knyttes til to hovedfaktorer:

- De indirekte kostnadene økte med 0,05 mill. Med publiseringbonus ville det vært 1,2.
 - Noe økte utgifter til revisor og regnskapsbyrå. (0,1 millioner)
 - Noe høyere strøm og lokaleutgifter. (0,3 millioner)
 - Feil beregning av avskrivning i budsjett. (0,1 millioner)
 - Økt reisevirksomhet. (0,2 millioner.)
 - Høyere sykefravær enn forventet. (0,4 millioner).
- Høyere sykefravær enn forventet. Relativt høyt sykefravær. Høyt sykefravær fører til færre fakturerbare priser. De faste kostnadene må deles på færre timer. Da blir timekostnadene pr time høyere. Siden våre timeprisen blir bestemt i starten av året kan vi ikke få dekket inn disse kostnadene. For 2023 har vi redusert antall fakturerbare timer med tanke på dette problemet.

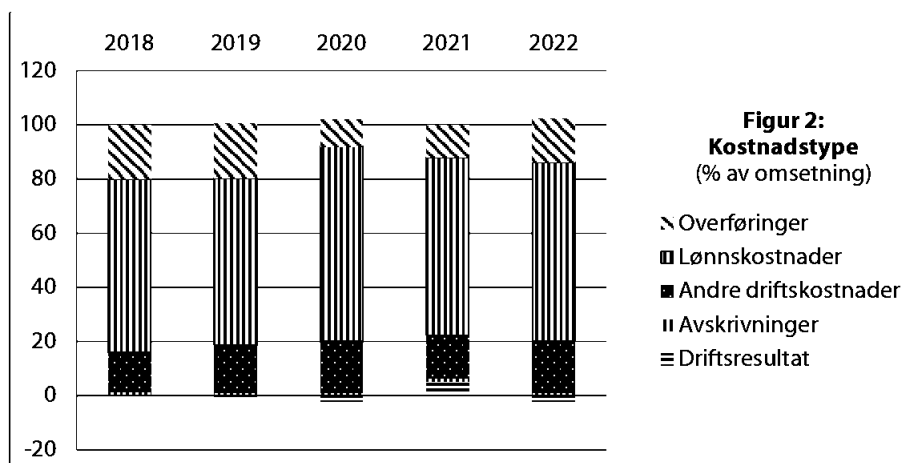
På finanspostene gikk vi i 2022 med tap på 1,3 mill. Det er en forverring fra 2022 budsjett med 2,8 mill og 4,5 fra 2021. Årsresultatet for 2022 ble på minus 2,2 mill. (Minus 3,5 mill. inkl om vi tar med bonus). Snittet for 2017-2021 var pluss 2,3 mill.

Frischsenteret mottok i 2022 en grunnbevilgning på 4,1 millioner. Fra 2021 overførte vi 1,3 millioner. Vi brukte 4,3 millioner på finansiering av kompetansetid for forskerne, interne utviklingsprosjekter, egenandel i forskningsprosjekter, registerdata og konferanser. Det blir overført 1,1 millioner til 2023. Bruken av grunnbevilgningen utgjorde i 2022 ca. 10 % av inntektene.

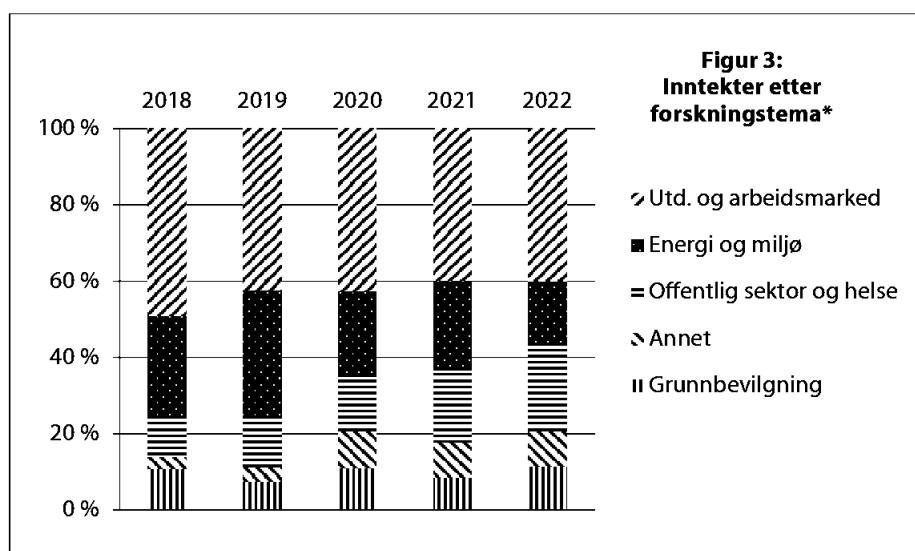
En høy andel langsiktige prosjekter er viktig for å sikre kvalitet og høy kompetanse ved Frischsenteret. Finansieringsandelen fra Forskningsrådet var i 2022 (72 %). 1 % kom fra utlandet. De øvrige 27 % av inntektene kommer fra nasjonale oppdragsgivere. For Frischsenteret er det lite fra Forskningsrådet. De største nasjonale oppdragsgiverne var

Kommunal- og distriktsdepartementet med 38 %, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og NAV med 30 %, Barne- og familiedepartementet med 15 % og Kunnskapsdepartementet med 11 % av de nasjonale oppdragsmidlene.

Figur 2 viser våre kostnader fordelt på hovedposter, der overføringer er til samarbeidspartnere. Det er lønnskostnader som er vår største utgiftspost.

Figur 3 viser inntekter fordelt etter forskningstema. Forskningsprosjekter innen arbeidsmarkedet, utdanning og pensjoner utgjør hoveddelen av Frischsenterets aktivitet med 40 % av omsetningen (eksklusiv underleverandører) i 2021. Energi og miljø utgjør i dag 24 % av inntektene, mens prosjektinntekter innen offentlig sektor, produktivitet og helseøkonomi utgjør 19 %. Øvrige temaer inkl. grunnbevilgningen stod bak 18 % av senterets inntekter.

* Eksklusiv overføringer

De største prosjektene i 2022 var *Effects of Child Welfare Services* og *Intergenerational Mobility and Labor Market Inclusion*. Prosjektene *Nordic comparative micro-data laboratory Covid19* og *Intergenerational Mobility and Labor Market Inclusion* har et betydelig innslag av samarbeidspartnere.

7. Samarbeidspartnere

I tillegg til det utstrakte samarbeidet med Økonomisk institutt hadde Frischsenteret i 2021 aktivt prosjektsamarbeid med forskere fra følgende institusjoner:

Arbeidsmarkedet, utdanning og pensjoner

Dartmouth College (USA)	UiO (Psykologisk institutt) (Oslo)
BI Oslo	UiO (Økonomisk Institutt) (Oslo)
Colombia University (USA)	Universitetet i København (Danmark)
Folkehelseinstituttet (Bergen og Oslo)	University of Amsterdam (Nederland)
Folkehelseinstituttet (Bergen og Oslo)	University of California San Diego (USA)
IFAU (Sverige)	University of Milan (Italia)
Institutt for samfunnsforskning ISF (Oslo)	University of Pennsylvania (USA)
NAV (Oslo)	University of Sussex (England)
Nordisk institutt for studier av innovasjon	University of Toronto (Canada)
NIFU (Oslo)	
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) (Ås)	Uppsala Universitet (Sverige)

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Trondheim)	VATT Institute for Economic Research (Finland)
Oslo Economics (Oslo)	VID vitenskapelige høyskole (Oslo)
Proba samfunnsanalyse (Oslo)	Aarhus Universitet (Danmark)
UiO (Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi) (Oslo)	

Energi, miljø, atferd og eksperimentell økonomi

CICERO (Oslo)	Statistisk sentralbyrå (Oslo)
Fritjof Nansens Institutt (Oslo)	Transportøkonomisk institutt (Oslo)
Institutt for energiteknikk (IFE) (Kjeller)	UiO (Nordisk institutt for sjørett) (Oslo)
IPCC- Intergovernmental Panel on Climate Change	UiO (Psykologisk institutt) (Oslo)
NIBIO (Ås)	UiO (Økonomisk Institutt) (Oslo)
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) (Ås)	University of Hamburg (Tyskland)
OsloMet (Oslo)	

Offentlig sektor, produktivitet og helseøkonomi

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	Sykehjemsetaten (Oslo)
Folkehelseinstituttet (Oslo)	The National Institute for Health and Welfare (THL) (Finland)
Karolinska institutet (Stockholm), Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge	Transportøkonomisk institutt (Oslo)
	UiO (Institutt for helse og samfunn, Avdeling for helseledelse og helseøkonomi) (Oslo)
Nordisk institutt for studier av innovasjon NIFU (Oslo)	UiO (Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi) (Oslo)
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Trondheim)	UiO (Økonomisk Institutt) (Oslo)
OsloMet (Oslo)	Universitetet i Bergen
SINTEF Helse (Trondheim)	

8. Utsikter framover

Frischsenterets forventede aktivitet i 2023 skiller seg ikke ut fra tidligere år. Senterets avtalte prosjektportefølje for 2024 er lik det som trengtes for 2022. Dette er noe bedre enn i fjor. Dette illustrerer noe av den variasjonen vi har angående inntekter. Frischsenteret opplever en utfordring i at finansieringsmuligheter varierer på tvers av områder.

Medarbeiderne ved Frischsenteret har høy kompetanse og den omfattende internasjonale publiseringen er et viktig konkurransefortrinn ved tildeling av prosjekter fra Norges

forskningsråd og andre oppdragsgivere i årene som kommer. Grunnbevilgningen forventes å være en stabil inntekt fremover. Frischsenteret har en solid økonomi og evne til å håndtere svingninger i etterspørselen etter samfunnsøkonomisk forskning på ulike områder. Likevel er det viktig å iverksette tiltak for nødvendige omstillinger der en utvikler kompetanse på nye tematiske områder. Mulighetene for finansiering av dagens aktivitetsnivå i årene som kommer vurderes som gode.

Oslo, 23 05 2023

Styret i *Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning*

Kjell Arne Brekke (styreleder)

Tone Ognedal (nestleder)

Kåre Bævre

Elisabeth Isaksen

Gaute Torsvik

Yngvar Åsholt

Simen Markussen (direktør)

Vedlegg 1. Publisering og formidling i 2022

Oversikt over publikasjoner og foredrag ved Frischsenteret

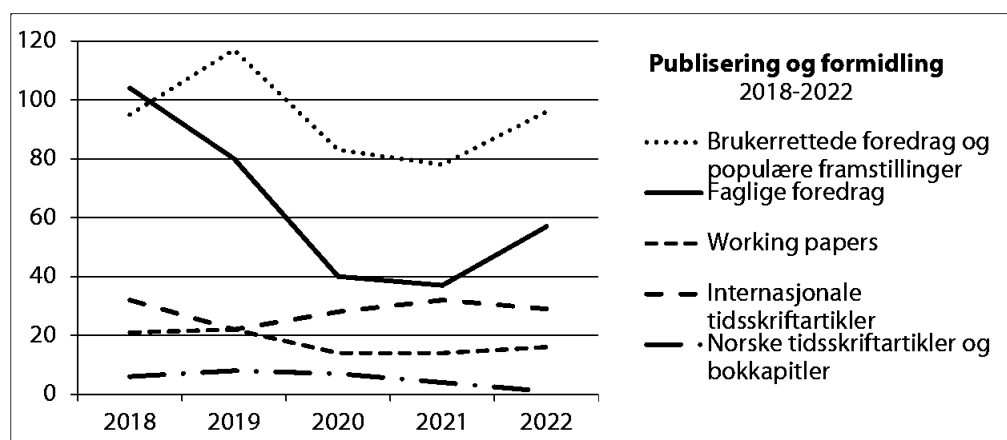
Type	Antall pr år							
	1999 - 2007	2008 - 2012	2013- 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Internasjonale tidsskriftartikler	15,1	17,6	23,2	32	22	28	32	29
Bøker og bokkapitler	3,6	1,4	1,6	3	3	1	2	1
Norske tidsskriftartikler	7,8	10	7,0	3	5	6	2	0
Memoranda fra Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo ¹⁾	13,7	7	3,2	0	2	0	0	0
Rapporter og arbeidsnotater Frischsenteret	8,2	6,2	3,0	4	1	3	5	4
CREE working papers ²⁾	0,0	2,8	4,2	2	2	0	0	0
HERO ³⁾ skriftserie	5,4	1,4	0,8	0	0	0	0	0
Rapporter fra andre institusjoner	8,9	10	10,0	15	17	11	9	12
Faglige foredrag	56,3	61,2	74,8	104	80	40	37	57
Brukerrettede foredrag	29,1	51,6	62,6	78	94	57	43	65
Populære framstillinger ⁴⁾	25,0	29	28,8	17	23	26	35	31

1) Memoranda fra Økonomisk institutt er en felles publikasjonsserie for instituttet og Frischsenteret.

2) Fra 2020 har ikke CREE egen finansiering.

3) Fra 2012 har ikke HERO egen finansiering og ble omdannet fra forskningsprogram til forskningsnettverk.

4) Frem t.o.m. 2001 omfatter populære framstillinger også omtale av Frischsenteret i media.

	57
Vitenskapelig artikkel	29
Borgen, N., O. Raaum.: Do school-level anti-bullying interventions affect prescriptions of prescribed drugs in young adulthood? A case using the Olweus Bullying Prevention Program. <i>International Journal of Bullying Prevention</i> 2022 - DOI:10.1007/s42380-022-00150-w	1
Bratsberg, B., K. Røed.: Innvandreres pensjoneringsatferd / Søkelys på arbeidslivet	1
Bratsberg, B.: Hearing loss, sick leave, and disability pension. Findings from the HUNT follow-up study. <i>BMC Public Health</i> 2022 ;Volum 22. - DOI:10.1186/s12889-022-13760-2	1
Bratsberg, B.: Marital Histories and Associations With Later-Life Dementia and Mild Cognitive Impairment Risk in the HUNT4 70+ Study in Norway / <i>Journal of Aging and Health</i>	1
Dagsvik, John K.; Strøm, Steinar Øivind.: Aggregate marginal costs of public funds. <i>Public Sector Economics</i> 2022 ;Volum 46.(2) s.239-260 - DOI:10.3326/pse.46.2.3	1
Di Tommaso, M.: Do Men Care? Estimating Men's Preferences for Spending Time with Their Children. <i>Journal of Human Development and Capabilities</i> 2022 - DOI:10.1080/19452829.2021.2023486	1
Di Tommaso, M.: Who Lost the Most? Mathematics Achievement during the COVID-19 Pandemic. <i>The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy</i> 2022 ;Volum 22.(2) s.399-408 - DOI:10.1515/bejeap-2021-0447	1
Drange, N.: Effects of extended paternity leave on family dynamics. <i>Journal of Marriage and Family</i> 2022 ;Volum 84.(3) s.814-839 - DOI:10.1111/jomf.12818	1
Gaure, S., R. Golombek.: True or not true: CO2 free electricity generation is possible. <i>Energy</i> 2022 ;Volum 259. - DOI:10.1016/j.energy.2022.124998	1
Gaure, S., S. Kittelsen, R. Golombek.: Promoting CCS in Europe: A case for green strategic trade policy?. <i>Energy Journal</i> 2022 ;Volum 43.(6) s.71-102 - DOI:10.5547/01956574.43.6.fau	1
Harstad, B.: Prices vs. quantities for self-enforcing agreements DOI: https://doi.org/10.1016/j.jeem.2021.102595	1

Hauge, K., A. Kotsadam, S. Markussen.: Effects of Dialogue Meetings on Sickness Absence - Evidence from a Large Field Experiment. <i>Journal of Health Economics</i> 2022 ;Volum 83.(102615) - DOI:10.1016/j.jhealeco.2022.102615	1
Hernæs, Ø., S. Kverndokk, S. Markussen.: Kun etter behov? Mottak av pleie- og omsorgstjenester og sammenheng med sosioøkonomisk status. <i>Tidsskrift for omsorgsforskning</i> 2022; Volum 8.(1) - DOI:10.18261/tfo.8.1.13	1
Hernæs, Ø.: Making activation for young welfare recipients mandatory. <i>Labour</i> 2022 ;Volum 37.(1) s.96-121 - DOI:10.1111/labr.12238	1
Isaksen, E.: Local Incentives and Electric Vehicle Adoption. <i>SSRN</i> 2022 72 s.	1
Kittelsen, S.: Effects of competition and bundled payment on the performance of hip replacement surgery in Stockholm, Sweden: results from a quasi- experimental study. <i>BMJ Open</i> 2022 ;Volum 12.(7) - DOI:10.1136/bmjopen-2022-061077	1
Kopczuk, W., K. Røed, S. Markussen.: Saving Effects of a Real-Life Imperfectly Implemented Wealth Tax: Evidence from Norwegian Micro Data. <i>AEA Papers and Proceedings</i> 2022; Volum 112. s.63-67 - DOI:10.1257/pandp.20221056	1
Kotsadam, A., A. Andersen.: Material resources and well-being — Evidence from an Ethiopian housing lottery. <i>Journal of Health Economics</i> 2022 ;Volum 83. - DOI:10.1016/j.jhealeco.2022.102619	1
Kotsadam, A.: Quantifying social segregation in large-scale networks / <i>Scientific Reports</i>	1
Markussen, S.: Born or bred? The role of nature and nurture for the intergenerational persistence in labour market outcomes / <i>Journal of Population Economics</i>	1
Markussen, S.: Geographical variation in ADHD: do diagnoses reflect symptom levels? / <i>European Child and Adolescent Psychiatry</i>	1
Mastekaasa, A., G. E. Birkelund: The intergenerational transmission of social advantage and disadvantage: comprehensive evidence on the association of parents' and children's educational attainments, class, earnings, and status DOI: https://doi.org/10.1080/14616696.2022.2059542	1

Moxnes, A., O. Raaum, B. Bratsberg.: OPENING THE FLOODGATES: PARTIAL AND GENERAL EQUILIBRIUM ADJUSTMENTS TO LABOR IMMIGRATION. International Economic Review 2022 ;Volum 64.(1) s.3-21 - DOI:10.1111/iere.12595	1
Nævdal, E.: Productivity and Management of Renewable Resources: Why More Efficient Fishing Fleets Should Fish Less / Environmental and Resource Economics	1
Røed, K., S. Markussen.: An imperfect wealth tax and employment in closely held firms. Economica 2022 s.1-27 - DOI:10.1111/ecca.12456	1
Røed, K., S. Markussen.: Are richer neighborhoods always better for the kids? / Journal of Economic Geography	1
Røed, K.: Insentiver og sysselsetting – svar til Kristian Heggebø. Tidsskrift for samfunnsforskning 2022 ;Volum 63.(3) s.235-236 - DOI:10.18261/tfs.63.3.6	1
Røgeberg, O., O. Raaum, B. Bratsberg, K. Røed, S. Markussen.: Trends in Assortative Mating and Offspring Outcomes. Economic Journal 2022 - DOI:10.1093/ej/ueac071	1
Raaum, O., B. Bratsberg, K. Røed, S. Markussen.: Koronaledighetens sosiale gradient. Magma - Tidsskrift for økonomi og ledelse 2022 (2)	1
Fagartikkel	1
Raaum, O.: Do Funds for More Teachers Improve Student Outcomes?. SSB - Discussion papers 2022 (982)	1
Populærvitenskapelig artikkel	1
Markussen, S.: Forskningscenteret BOVEL, det nye knutepunktet for bolig- og velferdsforskere i Norge. En presentasjon av arbeidsprogrammet for 2021–2024 / Tidsskrift for boligforskning	1
Intervju tidsskrift	1
Golombek, R.: Dyrere å dusje / Aftenposten junior	1
Kronikk	24
Drange, N.: Det går bra med ettåringene i barnehagen. Aftenposten, kort sagt 2022	1

Drange, N...: På villspor om barnehagestart og psykiske lidelser. Dag og Tid 2022	1
Golombek, R., O. Raaum, S. Markussen.: Strømstøtten kan enkelt gjøres bedre / Dagens næringsliv	1
Golombek, R...: Kan politikerne kutte strømprisen?. Aftenposten (morgenutg. : trykt utg.) 2022	1
Golombek, R...: Makspris på gass løser ikke floken. Dagens næringsliv 2022	1
Golombek, R...: Ny studie: Det er kostnadseffektivt å satse på sol- og vindkraft. Aftenposten 2022	1
Golombek, R...: Strømstøtten bør knyttes til historisk strømforbruk. Aftenposten (morgenutg. : trykt utg.) 2022	1
Hauge, K., E. Isaksen, O. Raaum.: Elbilsuksessen kommer med en bismak. Bør vi heller prioritere elbilfordeler utenfor byene?. Aftenposten (morgenutg. : trykt utg.) 2022	1
Hernæs, Ø...: Norske husholdninger er svært sensitive for endringer i strømprisen. Dagens næringsliv 2022	1
Kverndokk, S...: Optimisme å spore i klimarapporten» (Signs of optimism in the climate report). NRK Ytring 2022	1
Kverndokk, S...: Skjeve fordelingseffekter av strømkrisen må unngås. Dagens næringsliv 2022	1
Kverndokk, S...: Vil naturen rydde opp etter festen?. NRK Ytring 2022	1
Markussen, S...: Bedre enn forventet / Dagens næringsliv	1
Markussen, S...: Ikke frisk av et brev likevel? / Dagens næringsliv	1
Markussen, S...: Kriseforskning - eller forskningskrise? / Dagens næringsliv	1
Markussen, S...: Nå er tiden for å sette inn nødlandslaget i arbeidslivet / Dagens næringsliv	1
Nævdal, E...: Ingen liker å bli lurt / Klassekampen	1
Nævdal, E...: Kronikk: Vi har strømpriser som det norske samfunnet ikke er konstruert for å hankes med / Dagens næringsliv	1

Nævdal, E.: Problemet med vindkraft? Mer vindkraft øker faren for kraftmangel / Dagens næringsliv	1
Nævdal, E.: Trenger vi egentlig mer kraftproduksjon? / Dagens næringsliv	1
Røed, K.: Fra grøft til grøft i pengepolitikken? / Dagens næringsliv	1
Raaum, O., S. Markussen.: De ekstraordinære gassinntektene bør deles! / Dagens næringsliv	1
Raaum, O., S. Markussen.: Er det rimelig at slakterier for rød fisk skal ha gunstigere rammebetingelser enn slakterier for rødt kjøtt? / Dagens næringsliv	1
Raaum, O.: Hvilken betydning har ekstra lærere?. Aftenposten (morgenutg. : trykt utg.) 2022	1
Leserinlegg	1
Golombek, R.: Pristak på gass er fortsatt ingen god ide. Tilsvar til Paal Frisvold. Dagens næringsliv 2022	1
	1
Vitenskapelig Kapittel/Artikkel/Konferanseartikkel	1
Røed, K., S. Markussen.: Inntektsulikhet og intergenerasjonell mobilitet	1
	15
Rapport	12
Baker, Michael; Drange, Nina; Gjefsen, Hege Marie.: An evaluation of a national program to reduce student absenteeism in high school. NBER Working paper no 30194 2022 52 s.	1
Fevang, E.: Dokumentasjon av data fra undersøkelse om turnusordninger i kommunenes helse- og omsorgstjenester. Spørreundersøkelse sendt til ledere ved virksomheter i helse- og omsorgssektoren. Frischenteret 2022 31 s.	1

Hauge, K., E. Isaksen, O. Raaum.: Local Incentives and Electric Vehicle Adoption. SSRN 2022 72 s.	1
Hernæs, Ø., O. Raaum, S. Markussen.: Barn, unge og familier i barnevernet - En longitudinell registerstudie. Delprosjekt 2: Hvordan går det med barna?. Frischsenteret 2022 153 s.	1
Hernæs, Ø.: Which Households Respond to Electricity Peak Pricing amid High Levels of Electrification?. IZA discussion paper 15194; CESifo Working Paper No. 9657 2022 58 s.	1
Kittelsen, S.: Forbedringspotensial ved måling av effektivitet i kommunal sektor	1
Kotsadam, A.: Nasjonal trygghetsundersøkelse 2020. NOVA/OsloMet 2022 (ISBN 978-82-7894-798-2) 62 s.	1
Kverndokk, S.: Sunn skatteveksling	1
Markussen, S.: Nordic Register Data: Documentation of Dataprocessing, Privacy Considerations and Cross Country Harmonization	1
Nævdal, E., S. Kverndokk.: Policies for electrification of the car fleet in the short and long run - subsidizing electric vehicles or subsidizing charging stations?. CESifo Working Paper no 9735 2022	1
Raaum, O., B. Bratsberg, K. Røed, S. Markussen.: The Social Gradient in Employment Loss during COVID-19. Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning 2022 43 s.	1
Zhang, T., E. Isaksen, K. Røed.: Indikatorer for å måle omstillingstempo i norsk økonomi. Frischsenteret 2022 (ISBN 978-82-7988-295-4) 25 s.	1
Mastergradsoppgave	3
Isaksen, E.: Cap-and-Trade and innovation: Has EU ETS increased low-carbon patenting and green R&D spending in Norway?. Universitetet i Oslo 2022 55 s.	1
Isaksen, E.: Implisitt karbonsubsidie i Norge	1
Markussen, S.: Avskrekkende minstesats? En studie av sammenhengen mellom tilstrømmingen av unge på AAP og nivået på ytelsen	1

	121
Vitenskapelig foredrag	56
Andersen, A...: Initial settlement location and criminal behavior of young refugees in Norway	1
Bratsberg, B...: Male Fertility: Facts, Distribution and Drivers of Inequality	2
Bratsberg, B...: Refugee Economic and Political Integration: Lessons from Norway	1
Bratsberg, B...: The Social Gradient in Employment Loss during COVID-19	1
Golombek, R...: Climate policy and climate goals in Norway	1
Hauge, K., S. Kverndokk.: Why people oppose trading institutions. On morality, fairness and risky actions.	1
Hauge, K...: Culture and gender differences in willingness to compete.	1
Hauge, K...: Culture and gender differences in willingness to compete.	1
Hernæs, E...: Firm productivity with an ageing labor force	1
Hernæs, Ø., O. Raaum, S. Markussen.: The development throughout childhood and beyond of children placed in foster care. Evidence from Norway.	1
Hernæs, Ø...: Protecting the most vulnerable children: The effects of out-of-home care on development throughout childhood and beyond	2
Hernæs, Ø...: The development throughout childhood and beyond of children placed in foster care. Evidence from Norway	1
Hernæs, Ø...: The effect of foster care placement on development throughout childhood and beyond - Evidence from Norway	1
Hernæs, Ø...: The effect of foster care placement on development throughout childhood and beyond – Evidence from Norway	1
Isaksen, E...: From brown to green: Employment dynamics and skill demand in a low-carbon transition	2
Isaksen, E...: Local Incentives and Electric Vehicle Adoption	1

Isaksen, E.: Peer effects in green technology adoption: Evidence from electric vehicles	3
Kotsadam, A.: Effects of speed-schools in Niger	3
Kotsadam, A.: Effects of User Fees	1
Kotsadam, A.: Innvandrerbakgrunn og utfall av søknad om startlån	1
Kotsadam, A.: Is it Time to Put a Moratorium on List Experiments for Domestic Violence Elicitation?	1
Kotsadam, A.: Jobs and political participation	2
Kotsadam, A.: Jobs and Political Participation – Evidence from a Field Experiment in Ethiopia	6
Kotsadam, A.: Nasjonal trygghetsundersøkelse: Resultater	1
Kotsadam, A.: Peer effects on authoritarianism – Evidence from the Norwegian Armed Forces	2
Kotsadam, A.: PhD Dissertation	1
Nævdal, E., S. Kverndokk.: Policies for electrification of the car fleet in the short and long run – subsidizing electric vehicles or subsidizing charging stations?	1
Nævdal, E.: Exogenous hazard rates and the precautionary principle	1
Nævdal, E.: Optimal fisheries management and the response to price changes	1
Røed, K., S. Markussen.: The Rising Influence of Family Background on Early School Performance	1
Røed, K.: The rising influence of family background on early school performance	1
Røgeberg, O.: Assortative mating and the heritability of education	1
Røgeberg, O.: Assortative mating and the heritability of education in Norway	1
Røgeberg, O.: Cognition and childbearing	1
Røgeberg, O.: Dialogmøter og sykefravær - holder ikke forskningsresultater i praksis?	1

Røgeberg, O...: Kognisjon og fertilitet blant norske menn	1
Røgeberg, O...: Redusert minstesats for unge AAP-mottagere - resultat fra en pre-spesifisert analyse	1
Raaum, O...: Do funds for more teachers improve student outcomes?	1
Raaum, O...: Low-income homeownership and the accumulation of wealth	2
Raaum, O...: Peer effects in green technology adoption: Evidence from electric vehicles / Tidsskrift for omsorgsforskning	1
Raaum, O...: The social gradient in employment loss during COVID-19	1
Faglig foredrag	28
Andersen, A...: Kriminalitet i bosetningsnabolag og kriminell atferd blant unge flytninger i Norge	1
Fevang, E...: Gråsoner i arbeidsmarkedet og størrelsen på arbeidskraftsreserven	2
Golombek, R...: Hva kan vi gjøre med de høye strømprisene?	1
Hernæs, E...: Fleksibel pensjon tidlig - tidlig uttak og sparing	1
Hernæs, Ø...: Hovedtrekk/lærdom fra barnevernsanalysene Frisch har gjort de siste årene, hovedvekt på institusjonsbarnevernet	1
Hernæs, Ø...: Hvordan går det med barna i barnevernet?	1
Hernæs, Ø...: Stabilizing Electricity Demand with Peak Pricing: A Large-Scale Field Experiment	1
Hernæs, Ø...: The effect of reduced benefit levels on entry risk into temporary disability insurance – pre-analysis plan and first results	1
Isaksen, E...: Smitter elbileierskap?	1
Kittelsen, S...: Optimal scale and size of Norwegian higher educational institutions	1
Kotsadam, A...: Jobs and Political Participation – Evidence from a Field Experiment in Ethiopia	2
Kverndokk, S...: Why people oppose trade institutions – On morality, fairness and risky actions	1

Kverndokk, S...: FNs klimapanelers delrapport om løsninger	2
Kverndokk, S...: On morality, fairness and risky actions	1
Kverndokk, S...: Policies for electrification of the car fleet in the short and long run – subsidizing purchases or subsidizing long-lived investments in infrastructure?	1
Markussen, S...: Kunnskap i kriser	1
Røed, K...: A reexamination of the effects of maternity leave benefits on long-run outcomes of children	1
Røed, K...: Not a flying start after all? A reexamination of the effects of maternity leave benefits on long-run outcomes of children	1
Røgeberg, O...: «Den sosiale smittemodellen»/ «krigen mot narkotika» som premisser for politiets forståelse av sin oppgave på rusfeltet, og større hovedtrekk i internasjonal forskning og politikk»	1
Røgeberg, O...: Hvordan vil den norske cannabismodellen se ut?	1
Røgeberg, O...: Narkotika i Norge - Skal vi fortsatt straffe	1
Røgeberg, O...: Opioid overdose deaths and the expansion of opioid agonist treatment	1
Røgeberg, O...: Virkemiddelbruk i rusmiddelpolitikken	1
Raaum, O., S. Markussen.: En test for overforbruk av kompensasjonsordningen for faste kostnader	1
Raaum, O...: Kontantstøtte og datasituasjonen	1
Populærvitenskapelig foredrag	36
Hernæs, Ø...: Hvilke husholdninger reagerer på høye strømpriser? Bevis fra et stortiltelt felteksperiment	1
Kittelsen, S...: Måling av effektivitet i kommunesektoren	2
Kotsadam, A...: Effects of speed-schools in Niger	1
Kotsadam, A...: Innvandrerbakgrunn og utfall av søknad om startlån	1
Kotsadam, A...: Power og registrering	2

Kotsadam, A...: RCT in development	2
Kverndokk, S...: Byer og bygningers rolle i klimaomstillingen -FNs klimapanelers delrapport om løsninger	1
Kverndokk, S...: Electric vehicle success in Norway and what other nations can learn from it	1
Kverndokk, S...: FN's klimapanel – skade, tilpasning og utslippsreduksjoner	1
Kverndokk, S...: FN's klimapanelers delrapport om løsninger – sektorer	1
Kverndokk, S...: Forbruk, bosetting, bygninger og industri	1
Kverndokk, S...: Klimaoppdraget fremover: bredde –dybde –tempo: FN's klimapanelers delrapport om løsninger	1
Kverndokk, S...: Klimaproblemet: Hva er det, hva gjør vi og hva kan vi gjøre?	1
Kverndokk, S...: Muligheter for utslippsreduksjoner (WG III)	1
Kverndokk, S...: Opportunities for emission reductions in the production and use of cement	1
Kverndokk, S...: Policies for electrification of the car fleet in the short and long run	1
Kverndokk, S...: Policies for electrification of the car fleet in the short and long run – subsidizing purchases or subsidizing long-lived investments in infrastructure?	1
Kverndokk, S...: Politikk for overgang til CCS-teknologier	1
Kverndokk, S...: Sunn skatteveksling	1
Markussen, S...: Arbeidsmarkedet - observasjoner og refleksjoner	1
Markussen, S...: Kan inkludering lønne seg?	1
Markussen, S...: Oppspill til debatt: Systemproblemer står i veien for satsing på kompetanse	1
Markussen, S...: Tilrettelegging for deltakelse i arbeidslivet for kreftoverlevende	1
Markussen, S...: Utviklingen i sosial mobilitet	1
Nævdal, E...: Sustainable Economy or Sustainable Economics?	1

Nævdal, E...: Ulikhetsmaskineriet: er renta en drivkraft for økt ulikhet?	1
Røed, K., S. Markussen.: Økende betydning av familiebakgrunn for barns skoleprestasjoner?	1
Røed, K...: Aldring og produktivitet i arbeidslivet	1
Røed, K...: Arbeid først – muligheter til tross for helseutfordringer	1
Røed, K...: Et forskerblikk på arbeidsmarkedspolitikken	1
Røed, K...: For mange på trygd i Norge?	1
Røed, K...: Konsekvenser av pandemien på bruken av utenlandsk arbeidskraft i Norge	1
Røed, K...: Tar formuesskatten livet av arbeidsplasser i familieeide bedrifter?	1

Poster 1

Bratsberg, B...: Sex-specific associations of occupational physical demands and dementia risk: the HUNT Study	1
---	---

[Redacted] 5

Programdeltagelse 5

Golombek, R...: Intervju med italiensk TV om gassmarkedet i Europa. [TV] 2022-09-28	1
Kverndokk, S...: Blir det klimahelvete på jord?	1
Kverndokk, S...: Hva kan vi gjøre for å unngå en klimakatastrofe?. UiO podcast [Internett] 2022-04-11	1
Kverndokk, S...: Klimatiltak som funker	1
Kverndokk, S...: OECDs rapport om miljøtilstanden i Norge. Dagsnytt 18, NRK [TV] 2022-04-22	1

Vedlegg 2. Utvalgte forskningsresultater

Forskningsresultatene ved Frischsenteret dekker et vidt spekter av temaer. Her presenteres et utvalg fra 2022. Publiseringene listet opp i vedlegg 1 trykkes ofte med betydelig forsinkelse fra når forskningen er utført. For å gi et godt inntrykk av spennvidden i forskningen ved Frischsenteret inkluderer vi både viktige publiseringer i 2022 og eksempler på ferskere forskningsresultater.

Arbeidsmarked, atferd og utdanning

Forsøk med dialogmøter

I oppfølgingen av sykmeldte er NAV ansvarlige for å innkalle den sykmeldte og arbeidsgiveren til et dialogmøte innen det har gått 26 uker av sykmeldingen. I en artikkel skrevet av Matteo Alpino, Karen Hauge, Andreas Kotsadam og Simen Markussen, evalueres et stort randomisert forsøk som tester ut effekten av dette dialogmøtet på sykefravær. Forsøket ble gjennomført i samarbeid med NAV i perioden 2016-2018, og 13 lokale NAV-kontor deltok i forsøket. Forsøket gikk ut på at når sykmeldte hadde vært borte fra jobb i 8 uker trakk NAV-ansatte ved et knippe NAV-kontor lodd som tilfeldig plasserte disse i ulike grupper som fikk møter og innkalling på ulike tidspunkt. Det var også én gruppe som fikk et brev hvor det stod at de ikke ble innkalt til møte, men at de kunne ta kontakt og be om et slikt møte dersom de ønsket det. Totalt ble i overkant av 10 000 sykmeldte fordelt på denne måten.

Før forsøket skrev forfatterne av studien en pre-analyseplan hvor de detaljert beskrev hvordan de ønsket å evaluere forsøket. Denne la de ut på nettet før de overhodet hadde tilgang til data. Hensikten var å unngå at de som forskere leter og graver i data etter de effektene de kanskje tror er der. Da forfatterne omsider fikk oversendt data og gjennomført analysene fikk vi de en overraskelse. De fant ingen effekter, hverken av innkalling eller avholdt møte, uavhengig av om møtet var tidlig eller sent i sykmeldingsperioden. Selv om studien ikke fant noen gjennomsnittseffekter, kunne det tenkes at dialogmøter er et positivt tiltak for enkelte undergrupper. Til tross for grundige tester både gjennom å dele utvalget i mindre deler (sample splits) og ved bruk av maskinlæringsteknikker fant studien ingen slike heterogene effekter.

*Studien er publisert som Alpino, M., Hauge, K. E., Kotsadam, A., & Markussen, S. (2022). Effects of dialogue meetings on sickness absence—Evidence from a large field experiment. *Journal of Health Economics*, 83, 102615.*

<https://doi.org/10.1016/j.jhealeco.2022.102615>

Konsekvenser av lærerfravær varierer etter elevenes sosiale bakgrunn

Artikkelen “Socioeconomic Differences in the Long-Term Effects of Teacher Absence on Student Outcomes” (kommer i tidsskriftet *European Societies*) studerer konsekvenser for elevene av langtidsfravær blant lærerne. Særlig fokus er lagt på hvorvidt effekten varierer med elvens familiebakgrunn. Studien bruker populasjonsdekkende norske registerdata for å studere effekten av legemeldt lærerfravær i ungdomsskolen (8-10 klassetrinn) på manglende fullføring av videregående opplæring ved 21 år og 10. klassekarakter. Ved å sammenlikne ulike kull innen samme skole finner forfatterne at en økning i langtidsfravær på 5 prosentpoeng reduserer elevenes eksamenskarakterer med 2,3 % av et standardavvik. Risikoen for senere frafall i videregående øker med 0,6 prosentpoeng. Lærerfraværeffektene varierer betydelig etter familiebakgrunn, med store effekter for elever av foreldre med lav inntekt og/eller utdanning. For elever med fordelaktig sosioøkonomisk bakgrunn har ikke lærerfravær langsiktige konsekvenser. Samlet sett tyder funnene på at reduksjon i undervisningskvalitet øker sosial ulikhet i elevenes læring.

Artikkelen er skrevet av Nicolai Topstad Borgen, Simen Markussen og Oddbjørn Raaum.

Alder og produktivitet

Vil aldring av befolkningen gi opphav til lavere produktivitet i arbeidslivet? I artikkelen «Ageing and Labor Productivity» forsøker Erik Hernæs, Tom Kornstad, Simen Markussen, og Knut Røed å besvare dette spørsmålet. Analysen utnytter et politikkutløst (eksogent) skift i arbeidstilbudet til eldre (63-67 år) arbeidstakere i Norge, forårsaket av pensjonsreformen i 2011. Omleggingen av AFP-ordningen i privat sektor bidro da til en brå endring i avgangsalderen for arbeidstakere med tilgang til AFP. Ved å sammenligne fødselskohorter som akkurat ble berørt av reformen med kohorter som akkurat ikke ble berørt, samt å utnytte at endringen bare gjorde seg gjeldende for arbeidstakere i AFP-virksomheter (med eldre arbeidstakere), kan reformen utnyttes til å studere effekter av endret alderssammensetning i bedriftene. Forfatterne undersøker mulige effekter på lønnskostnader, produktivitet og på etterspørselen etter yngre arbeidstakere. Resultatene er upresise, men indikerer at en høyere andel av arbeidstakere i alderen 63-67 øker de totale lønnskostnadene og har en liten positiv effekt på arbeidsproduktiviteten på kort sikt. Utsatt pensjonering av eksisterende eldre arbeidstakere fører til en betydelig nedgang i ansettelsen av yngre (under 30 år) arbeidstakere.

*Artikkelen er publisert i *Labour Economics*, Vol. 82 (2023), 102347*
<https://doi.org/10.1016/j.labeco.2023.102347>

Maskinlæring og heterogene effekter

Kan vi lære datamaskiner til å hjelpe oss med å utvikle og evaluere ny politikk? Kan datamaskiner læres opp til å identifisere undergrupper av befolkningen som vinner eller taper på foreslåtte politikkenninger? Kan datamaskiner anbefale tiltak basert på kombinasjoner av dataanalyse og simulering? Hva er begrensningene i samspillet mellom menneskelig intelligens og den kunstige hjernen, og hvordan kan de i fellesskap analysere virkningene av ny politikk?

Dette er noen av spørsmålene som diskuteres i avhandlingen til Maria Nareklivili, som ble innlevert for bedømmelse på tampen av 2022, med tittelen «Network Structures in Observational Data». Avhandlingen har et metodisk fokus, og handler om hvordan man kan utnytte maskinlæringsteknikker til å estimere heterogene effekter av ulike typer tiltak og/eller reformer. Nareklivili viser til at man i fravær av randomiserte kontrollerte forsøk er vi henvist til å benytte observerte historiske data til å identifisere årsakssammenhenger – og helst slik at vi får mest mulig informasjon ut av hver observasjon. Her kan datamaskinene hjelpe oss. De kan gjøre feil, men feilen blir mindre og mindre når læringsprosessen blir systematisert og utvidet med stadig flere kilder til historisk informasjon.

Trender i foreldre-koblinger og konsekvenser for barna

Hvem som får barn med hvem kan ha stor betydning for hvordan kunnskap og kompetanse overføres mellom generasjoner. I artikkelen «Trends in assortative mating and offspring outcomes» studerer Bernt Bratsberg, Simen Markussen, Oddbjørn Raaum, Knut Røed, og Ole Røgeberg hvordan matching av mødre og fedre har utviklet seg over de siste 50 årene. Foreldre karakteriseres ut fra «sosial klasse» definert som inntektsrangen til sine foreldre igjen (barnas besteforeldre). Studien viser at selve matchingsmønstrene har vært ganske stabile med hensyn til sosial klasse, men at sannsynligheten for overhodet å få barn er gradvis blitt forskjøvet mot personer fra høyere sosiale lag. Foreldrenes klassebakgrunn påvirker barnas skoleresultater både genetisk og sosialt. Men betydningen av at den ene forelderen har høyere klassebakgrunn er mindre desto høyere klassebakgrunn den andre forelderen har. Det betyr at skoleresultatene i barnegenerasjonen samlet sett maksimeres når foreldrene tenderer til å ha ulik klassebakgrunn. Alt i alt har matchingsmønstrene endret seg over tid på en slik måte at de har bidratt til en liten forbedring av gjennomsnittlige skoleresultater og mindre ulikhet i barnegenerasjonen.

Artikkelen er en videreføring av et working paper som ble publisert i 2018, men med oppdaterte data og nye analyser av barnas skoleresultater. Artikkelen publiseres i Economic Journal

<https://doi.org/10.1093/ej/ueac071>.

Hørselstap, sykefravær og uførepensjon

Tidligere forskning på sammenhengen mellom hørselstap og yrkesaktivitet har vært basert på tverrsnittstudier og har gitt uklare forskningsfunn. I samarbeid med forskere fra STAMI og FHI har Bernt Bratsberg benyttet data fra en langsiktig, populasjonsbasert oppfølgingsundersøkelse til å studere sammenhengene mellom hørselstap blant yrkesaktive og framtidig sykefravær og uførepensjon. Studien bruker baseline-data fra hørselsundersøkelsen i HUNT (1996–1998), koblet mot registerdata om sykefravær og uførepensjon (1996–2011). Cox-regresjon brukes for å vurdere sammenhengen mellom hørselstap ved baseline (gjennomsnitt av ren tone/PTA 0,5–4 kHz > 20 dB) og tid til første legemeldt sykemelding, samt tid til første utbetaling av uførepensjon. Studien finner at hørselstap ved baseline var svakt assosiert med tid til første legebaserte sykemelding: Hazard ratio (HR) 1,2 (95 % konfidensintervall 1,1–1,3). Når den eksponerte gruppen ble avgrenset til personer med både hørselstap og tinnitus, økte HR: 1,3 (95 % KI 1,1–1,6). Hørselstap ved baseline hadde også en tydelig sammenheng med tid til førstegangs uførepensjon: HR 1,5 (95 % KI 1,3–1,8), med sterkere assosiasjoner for invalidiserende hørselstap (PTA > 35). I gruppen med hørselstap og tinnitus økte HR til 2,0 (95 % KI 1,4–2,8). Studien finner at hørselstap er assosiert med økt risiko for uførepensjonering, spesielt blant yngre voksne og lavt utdannede arbeidstakere.

Studien er publisert som Jørgensen, Astrid Ytrehus, Lisa Aarhus, Bo Engdahl, Bernt Bratsberg, Vegard Fykse Skirbekk, and Ingrid Sivesind Mehlum (2022), "Hearing loss, sick leave, and disability pension: Findings from the HUNT follow-up study," BMC Public Health.

<https://doi.org/10.1186/s12889-022-13760-2>

Sosiale gradienter i lønn og sysselsetting under COVID-19 pandemien

Sammen med Anette Alstadsæter (NUMB), har Bernt Bratsberg, Simen Markussen, Knut Røed og Oddbjørn Raaum studert virkningene av COVID-19 pandemien på lønn og sysselsetting etter personens økonomiske stilling ved inngangen til pandemien. Studien benytter registerdata for månedlig lønnsutbetalinger til alle norske ansatte og finner både økninger og reduksjoner i sysselsetting og timeverk gjennom pandemien. Med førpandemi-kohorter som kontrollgruppe, bruker studien en forskjell-i-forskjeller-strategi for å identifisere effektene av krisen. Samlet lønn (arbeidstimer) falt med 8 % de første to månedene etter den første nedstengningen, etterfulgt av en rask bedring. I oktober 2021 er reduksjonen i totale arbeidstimer på om lag 2 %. Pandemien påvirket ansatte i kjernealder, eldre arbeidstakere, ungdom og de som opprinnelig var arbeidsledige, forskjellig. For arbeidstakere i kjernealder finner studien månedlige lønnsreduksjoner på linje med dem for hele økonomien. For eldre lønnsstakere og arbeidsledige var de negative langsiktige sysselsettingseffektene enda større. Studien identifiserer betydelige sosiale gradienter, ettersom personer med lav tidligere

inntekt, innvandrere og ungdom med en vanskeligstilt familiebakgrunn opplevde mer uheldige konsekvenser av krisen.

Studien, Alstadsæter, Annette, Bernt Bratsberg, Simen Markussen, Knut Røed og Oddbjørn Raaum, "The Social Gradient in Employment Loss during COVID-19", er tilgjengelig som Frisch Rapport 2022/1.

<https://www.frisch.uio.no/publikasjoner/?pubid=1590>

Unge voksnes overganger mellom skole og arbeid under COVID-19 pandemien

Nedgang i unge voksnes jobbmuligheter under pandemien bidro til å redusere de individuelle kostnadene ved å investere i utdanning. Samtidig fikk en del utdanningsprogram økt kapasitet. En studie forfattet av Bernt Bratsberg Oddbjørn Raaum beskriver avgangskull fra videregående opplæring (VGO) og bachelorstudier våren 2020, med fokus på overganger til videre utdanning og jobb. Høsten 2020 var flere registrert i utdanning, og færre i jobb, enn vanlig. Forskjellene fra tidligere kull forklares med dårligere jobbmuligheter målt ved lokal arbeidsledighet. Ett år senere er imidlertid økningen i utdanning og fallet i andelen i jobb hos pandemi-kullet fra VGO borte. Studien konkluderer med at det er så langt ikke er tegn til varige spor av pandemien i utdanningskarrierene til avgangskullene fra VGO.

Studien publiseres som Bratsberg, Bernt, and Oddbjørn Raaum (2023), «Unge voksnes overganger mellom skole og arbeid under COVID-19 pandemien (School-to-work transitions during the COVID-19 pandemic),» Søkelys på arbeidslivet, 1/2023.

Permitteringer og mental helse under COVID-19 pandemien

Sammen med forskere fra Folkehelseinstituttet, har Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum studert sammenhengen mellom tap av arbeid og helsekonsultasjoner under COVID-19 pandemien. Studien kombinerer data om arbeidstap og helsekonsultasjoner fra registerdata på individnivå, og måler utfall for grupper av ansatte avgrenset etter bransje, region, alder og kjønn. Med et forskjell-i-forskjeller-design, finner forskerne betydelig økte konsultasjoner for psykiske tilstander blant lønnsøkere med høyere eksponering for arbeidstap under pandemien. Økningene var markant større for konsultasjoner i spesialist (vs. primær) helsetjenesten, noe som indikerer at forverringen av mental helse var mer enn en utbredt økning av lettere symptomer. Tross en generell økning i bruk av helsetjenester blant unge, finner studien ingen overføringseffekter til barna av foreldre som ble berørt av permitteringer under pandemien.

Studien er tilgjengelig som Bratsberg, Bernt, Anna Godøy, Rannveig Kaldager Hart, Oddbjørn Raaum, Bjørn-Atle Reme, and Jonathan Wörn, "Work Loss and Mental Health during the COVID-19 Pandemic," IZA discussion paper 15913, January 2023.

<https://docs.iza.org/dp15913.pdf>

Betydningen av bosted og boligformue

Hvilken rolle spiller bosted og boligformue for kriminalitet, helse og politiske holdninger? Dette er hovedspørsmålet Asbjørn Goul Andersen belyser på tvers av artiklene i sin avhandling.

De mulige selvforsterkende virkningene av kriminalitet på nabolagsnivå har vært gjenstand for mye politisk oppmerksomhet i både Norge og mange andre land. En omfattende studie i denne avhandlingen konkluderer imidlertid at den antatte årsakssammenhengen mellom oppvekst i et kriminelt nabolag og kriminell atferd kan være sterkt overvurdert.

Barn som vokser opp i kriminelle nabolag har økt risiko for selv å bli kriminelle. Men er dette en konsekvens av oppveksten i slike nabolag? Eller gjenspeiler det heller at det typisk er utsatte familier som bor i disse områdene? Den kriminologiske litteraturen har tradisjonelt tilskrevet «nabolagseffekter» stor betydning i sammenheng med ungdomskriminalitet, men ved nærmere ettersyn er den empiriske dokumentasjonen begrenset.

For å isolere effekten av eksponering til et kriminelt nærmiljø, fokuserer denne studien på kvoteflyktninger, som ikke selv får velge hvor de bosettes etter ankomst til Norge. Resultatene peker ikke på at barn som bosettes i nabolag med mer kriminalitet har en økt risiko for selv å bli kriminelle. Hvorvidt denne konklusjonen kan overføres til andre befolkningsgrupper og andre nabolagsaspekter, er et åpent spørsmål, men funnene understreker at politiske ideer om nabolagseffekter på kriminalitet hviler på et svakt empirisk grunnlag.

En annen artikkel i avhandlingen undersøker betydningen av lokale sysselsettingsmuligheter for tilgangen til ulike trygdeordninger. Studien viser at dårligere jobbmuligheter ikke bare øker andelen av innbyggerne som mottar arbeidsledighetsytelser, men i tillegg gir en økning i andelen som mottar uførhetsrelaterte ytelser.

I de fleste velferdsstater skiller trygdeordningene tydelig mellom ledighet og helse-problemer som grunnlag for mottak av trygd. Funnene i denne avhandlingen peker imidlertid på at virkeligheten ikke alltid er sort-hvitt. Konklusjonene er konsistente med tidligere studier av spesifikke kontekster, hvor f.eks. hele arbeidsplasser har blitt nedstengt. Men siden resultatene her er basert på registerdata fra hele den norske befolkningen i arbeidsdyktig alder, er funnene antakelig mer generaliserbare.

Gråsonen mellom ledighet og uførhet kan ha mange forklaringer, blant annet de mulige mentale helsevirkningene av langvarig ledighet. Uansett årsak kan denne gråsonen være nyttig å ha i mente i innretningen av de ulike trygdeordningene.

I en tredje artikkel undersøkes effektene på mental helse av en plutselig økning i boligformue som følge av å vinne et boliglotteri i Etiopia. Mens vinnere rapporterer betydelig høyere

tilfredshet med tilværelsen, er der ingen signifikante effekter på mental helse, som ser ut til å være avhengig av mer komplekse faktorer.

Disse resultatene står i kontrast til konklusjoner fra tidligere studier fra utviklingsland som har påvist positive effekter på mental helse av langt mindre intervensjoner. En plausibel forklaring kan være at disse studiene vanligvis er basert på ekstremt fattige individer, og at marginaleffekten av økt velstand for mental helse er større for personer som lever rundt subsistensgrensen. Til sammenligning tilhører deltakerne i boliglotteriet den Etiopiske middelklassen; i lys av dette er det interessant at resultatene samsvarer med funn fra en studie av lotterivinnere i Sverige.

En relatert studie i avhandlingen viser overraskende at den enorme velstandsgevinsten forbundet med å vinne boliglotteriet ikke påvirker holdninger til ulikhet og omfordeling i nevneverdig grad, selv om nye boligeiere ser mindre positivt på omfordeling via boligskatte.

Det er kjent at ønsket om mer økonomisk omfordeling fra rik til fattig avtar når man beveger seg oppover i inntektsfordelingen. Men betyr dette at holdninger til omfordeling bestemmes av lommeboken, eller gjenspeiler det snarere at det er personer med særlige verdier som når helt til topps? Resultatene av denne studien er understøttet i noen grad begge teorier. I tillegg finner vi, at de heldige vinnerne i mindre grad mener at økonomisk ulikhet skyldes flaks. Dette viser at mennesker fort kan føle seg berettiget til deres nyvunne velstand.

Energi og miljø

FNs klimapanel

Snorre Kverndokk var en av hovedforfatterne av FNs klimapanels sjette hovedrapport, delrapporten som handler om utslippsreduksjoner og løsninger. Rapporten ble publisert i april 2022. Kverndokk var en av forfatterne av kapittel 1 i denne rapporten som gir en introduksjon og en ramme. Mens de to første delrapportene av den sjette hovedrapporten – naturvitenskapelig bakgrunn og tilpasning og skade – var ganske pessimistiske, skulle delrapporten om løsninger vise hvordan verden kan nå målene fastsatt i Parisavtalen, dvs. målene om at verdens gjennomsnittstemperatur ikke skal øke mer enn 1,5°C eller 2°C mot slutten av dette århundret i forhold til gjennomsnittstemperaturen på førindustrielt nivå.

Delrapporten viser at for å nå 1,5-gradersmålet, må scenarioene må CO₂ utslippene reduseres med 48 prosent i 2030, 80 prosent i 2040 og netto null i 2050. Det er litt lettere å nå 2-gradersmålet. Da må CO₂-utslippene reduseres med 27 prosent innen 2030, 52 prosent innen 2040, og netto null tidlig på 2070-tallet. Rapporten går gjennom en rekke sektorer for å peke på potensialer for utslippsreduksjoner. Heldigvis finner rapporten at det finnes mange rimelige løsninger for reduserte klimagassutslipp. Tiltak som koster under 100 dollar per ton

CO₂ kan halvere utslippene innen 2030, og halvparten av disse tiltakene koster mindre enn 20 dollar per ton CO₂. Likevel, for å nå målene kommer vi ikke utenom at vi trenger negative utslipp i siste halvdel av dette århundredet. Negative utslipp kan oppnås ved at man fanger karbon fra atmosfæren og lagrer det. Det finnes naturlige prosesser som skogplanting og karbonbinding i jord, men det vil også trengs andre former for karbonfangst og lagring, som for eksempel direkte fangst av CO₂ fra atmosfæren. Vi er avhengig av teknologiutvikling for å nå dette. Heldigvis har det vært en stor teknologiutvikling innen null- og lavutslippsteknologier, men mer trengs på lang sikt.

For oljeproduserende nasjoner er det også verd å merke seg at rapporten slår fast at CO₂-utslipp fra eksisterende og planlagte fossile energisystemer, uten karbonfangst og lagring, alene vil resultere i samlede utslipp av CO₂ som overskrider budsjettet for 1.5°C.

IPCC, 2022: Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [P.R. Shukla, J. Skea, R. Slade, A. Al Khourdajie, R. van Diemen, D. McCollum, M. Pathak, S. Some, P. Vyas, R. Fradera, M. Belkacemi, A. Hasija, G. Lisboa, S. Luz, J. Malley, (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA.

<https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/>

Et utslippsfritt europeisk kraftsystem

For mer enn 10 år siden annonsert EU at de sikter mot et kraftsystem der utslippene er redusert med minst 95% ift. 1990. EUs relativt nye ambisjon om å bli klimanøytral innen 2050, krever trolig at utslippene nærmest må fjernes helt fra kraftsektoren. Hvordan kan det realiseres?

Dagens elektrisitetssystem i Europa benytter en rekke teknologier. Likevel er det trolig få teknologityper som kan få en sentral plass i et fremtidig, utslippsfritt europeisk kraftsystem. Noen teknologier slipper ut CO₂ og representerer derfor selve problemet (gasskraft, kullkraft og oljekraft). Andre teknologier er dyre og/eller det er mye motstand mot utbygging (kraftproduksjon med karbonfangst, atomkraft). For en tredje gruppe teknologier er utbyggingspotensialet veldig begrenset (biokraft, vannkraft). Disse tre forholdene tilsier at i fremtidens kraftsystem må brorparten av kraftproduksjonen komme fra vind- og solkraft.

Vi har studert hvor mye vind- og solkraft som er nødvendig å bygge ut i Europa for å dekke krafttettersspørselen. Fordi vi er opptatt av kraftsystemet på lang sikt, dvs. etter at dagens kraftverk ikke lenger er operative, har vi sett på ytterpunktet der all kraftproduksjon kommer fra tre teknologier: landbasert vindkraft, havbasert vindkraft og landbasert solkraft.

Utfordringen med disse teknologiene er at timeproduksjonen bestemmes av installert kapasitet og været: Jo mer det blåser og jo sterkere solinnstråling, jo mer produseres. Dermed blir det i hver eneste time en forskjell mellom faktisk produksjon av elektrisitet og ønsket konsum.

For å få kraftsystemet til å fungere må det benyttes en lagringsteknologi som sørger for at i hver eneste periode er det likhet mellom produksjon og forbruk av kraft: I motsatt fall bryter kraftsystemet fysisk sammen. I denne studien benytter vi batterier som lagringsteknologi. I perioder der produksjonen overstiger konsumet, lagres overskuddet i batteriet. I perioder der konsumet er høyere enn produksjonen, dekkes differensen ved å ta trekke på batteriet.

Vi studerer hvor mye en må investere i de tre teknologiene og i lagringsteknologien for å sikre at alle konsumenter alltid får dekket sitt forbruk. Jo mer det investeres, jo mindre fare er det for at kraftsystemet bryter sammen. På den annen side: investeringer koster. Dessuten: det er opplagt grenser for hvor mye som er nødvendig å investere, for å sikre forsvarlig drift av kraftsystemet. Det er f.eks. unødvendig å investere så mye i batterier at store mengder strøm som lagres i batteriet, aldri blir benyttet i fremtiden.

For å balansere kostnader mot gevinster ved investeringer i kraftsektoren, ser vi på et system der totalkostnadene minimeres under forutsetning om at i hver eneste time i en 10-års periode (2006-15) blir kraftkonsumet dekket i alle de 23 Europeiske landene som inngår i studien. Disse landene deles inn i områder på ca. 2500 kvadratkilometer og vi pålegger at det er grenser for hvor mye en kan investere i kraftproduksjon i hvert område. For hvert av disse områdene har vi værdata på timenivå for perioden 2006-15. For denne tidsperioden har vi også informasjon om timekonsumet av elektrisitet i hvert av de 23 landene som inngår i studien.

I referansetilfellet finner vi at samlet kraftkapasitet må være mye høyere enn i dag. Det avspeiler at kapasitetsutnyttelsen i vind- og solkraftanlegg er mye lavere enn for teknologier som gasskraft og atomkraft. Batterikapasiteten i referansetilfellet svarer til 16 timers gjennomsnittlig elektrisitetsforbruk. Det er imidlertid kostnadseffektivt å strupe så mye som 42% av kraftproduksjonen. Kraftsystemets kostnader utgjør 2,6% av landenes bruttonasjonalprodukt. Hvis en i tillegg legger til grunn at en må dekke kostnadene til utbygging av all transmisjon av kraft mellom landene, blir samlet kostnad 3,3% av landenes bruttonasjonalprodukt.

Vi har også studert alternativer til kraftsystemet i referansetilfellet. Hvis en tillater utbygging av biokraft med karbonfangst, reduseres optimal batteristørrelse vesentlig. Hvis en ikke tillater noe utbygging av landbasert vindkraft, svarer økningen i totalkostnaden til 0,4% av landenes bruttonasjonalprodukt. Vi har også studert tilfellet der en ikke tillater handel med kraft mellom land, dvs. hvert land må ha sitt eget kraftsystem. Da stiger investeringene både i kraftteknologier og i lagringsteknologien. Samlede kostnader med nasjonale kraftsystem er

mer enn 50% høyere enn tilfellet med et felles kraftsystem på tvers av Europa (5,6% mot 3,3% av bruttonasjonalproduktet).

Simen Gaure og Rolf Golombek: How much electricity should be curtailed in a CO2 emission-free European electricity system? Arbeidet er innsendt til et internasjonalt tidsskrift.

Klimapolitikk og klimamål i Norge

I Norge kommer mer enn 80% av utslippene av drivhusgasser fra tre sektorer: industrien (24%), utvinning av olje og gass (25%) og transport (33%). Dette er viktige sektorer ut fra verdiskapning, eksportinntekter og for å sikre levedyktige lokalsamfunn over hele landet. I denne artikkelen drøfter vi utfordringer med å redusere utslippene av drivhusgasser i Norge på kort og lang sikt; Norge har som målsetning å bli et lavutslippssamfunn innen 2050.

De to viktigste klimavirkemidlene i Norge er deltakelse i det europeiske kvotesamarbeidet EU ETS, og en nasjonal CO₂-avgift. Denne avgiften betales av de fleste sektorene som ikke er omfattet av kvoteordningen. De siste årene har avgiften vært på omtrent samme nivå som kvoteprisen. Enkelte sektorer betaler imidlertid en ekstraavgift.

Det er konsensus blant mange norske politikere at kvoteordningen og nasjonal kvotepris ikke er tilstrekkelig til å sikre overgang til et lavutslippssamfunn. Disse virkemidlene suppleres med tiltak for å fremme overgang til klimavennlige teknologier, spesielt utbygging av en verdikjede for karbonfangst og lagring (CCS), elektrifisering av norsk petroleumsutvinning, innføring av klimavennlige kjøretøy og utbygging av havvind.

Rolf Golombek og Michael Hoel: Climate policy and climate goals in Norway, Nordic Våre viktigste politikkbefalinger er:

For det første: For sektorer som er dekket av de europeiske kvotesystemet, bør Norge revurdere egne nasjonale mål og virkemidler som er rettet mot disse sektorene fordi de kan slå bena under grunnideen bak kvotesystemet. Det er spesielt vanskelig å begrunne hvorfor Norge skal ha et eget utslippsmål for utvinning av olje- og gass; denne sektoren er dekket av kvotesystemet.

For det andre: Tiltakene for å fremme klimavennlig transport har trolig hatt vesentlig betydning og lagt forholdene til rette for omfattende utslippsreduksjoner fremover. Likevel bør støtten til denne sektoren nå trappes ned.

For det tredje: Utbygging av «grønne» industrier bør være basert på standard, sunne økonomiske prinsipper. Spesielt bør ikke kraftprisen til disse industriene subsidiere.

Rolf Golombek og Michael Hoel: Climate policy and climate goals in Norway, Nordic Economic Policy Review 2023.

Lokale insentiver og elbiler

Transportsektoren er ansvarlig for om lag en fjerdedel av de globale utslippene av CO₂. For å nå de ambisiøse klimamålene satt i Parisavtalen, må utslipp fra transportsektoren reduseres. Politikere er enige om at et skift til batterielektriske biler vil spille en viktig rolle i reduksjonen av utslipp fra veitrafikken. Informasjon om hvordan ulike insentiver påvirker eierskap og bruk av biler er da vesentlig. Vi undersøker hvordan eierskap og bruk av biler påvirkes av to ulike lokale elbil-privilegier: unntak fra bompenger og tilgang til å kjøre i kollektivfelt. Studien benytter norske registerdata og bruker variasjonen på husholdningsnivå i eksponeringen til insentivene på reiseveien mellom bosted og arbeidsplass.

Resultatene viser at det å ha bompenger eller kollektivfelt på arbeidsreisen har en stor og positiv effekt på det å eie elbil, og en tilsvarende reduksjon i eierskap av konvensjonelle biler. Imidlertid fører eksponering til bompenger til en økning i det totale antallet eide biler blant de rikeste husholdningene. Bompenger fører også til en reduksjon i kjøring per konvensjonelle bil. Insentivene fører til en reduksjon i utslipp, både som følge av at antallet konvensjonelle biler reduseres og at kjøringen per konvensjonell bil går ned. Mesteparten av reduksjonen i utslipp skyldes reduksjonen i antallet konvensjonelle biler.

Halse, A., Hauge, K. E., Isaksen, E. T., Johansen, B. G., og Raaum, O. (2022). Local Incentives and Electric Vehicle Adoption.

<https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4051730>

Høsting av biologiske ressurser

Artikkelen presenterer et veldig enkelt matematisk resultat som muliggjør komparativ dynamikk av optimal forvaltning av biologiske ressurser når bestanden av ressursen er lav. Resultatet brukes for å bevise at i en standard modell av fiskeriforvaltning er den optimale høstingsraten en avtakende funksjon av ressursens biologiske produktivitet når bestanden er lav, selv om den optimale langsiktige høstingsraten er en økende funksjon av biologisk produktivitet. Resultatene som presenteres her bærer over til effekten av teknologiske endringer i Ramsey-modellen, ettersom fiskerimodellen som brukes her og Ramsey-modellen formelt sett er likeverdige.

Nævdal, E.: Biological Productivity and Optimal Harvesting of a Biological Resource – an Uncomplicated Exercise in Comparative Dynamics, til vurdering i Economic Letters

Offentlig sektor, produktivitet og helseøkonomi

Hvordan går det med barna i barnevernet?

Denne rapporten er andre del av prosjektet «Barn, unge og familier i barnevernet - en longitudinell registerstudie», som Frischsenteret og VID har gjennomført på oppdrag fra Bufdir. I dette prosjektet har vi analysert registerdata som inkluderer alle barn og unge i Norge 1994-2018. Vi har studert barn med barnevernstiltak og undersøkt hvordan det går med disse barna som barn, ungdommer og unge voksne. Kjernen i prosjektet er utnyttelse av registerdata med individinformasjon fra mange ulike kilder. Rapporten begynner rent deskriptivt med å se på hvordan det går med barn som har hatt ulike tiltak sammenliknet med barn som ikke har mottatt barnevernstiltak. Her finner vi store forskjeller. Imidlertid er det slik at både barnevernstiltak generelt og type barnevernstiltak er rettet mot utvalgte målgrupper. Det nødvendiggjør sammenlikningsgrupper som er mer spissede enn befolkningen for øvrig. Dette er nødvendig både for å tolke størrelsen på sammenhengene og for å komme nærmere noe som kan tolkes som hvilken betydning barnevernstiltak har. Når vi gjør dette, finner vi for eksempel at det stort sett går like bra eller bedre med barn plassert i fosterhjem som barn som med barn som startet med tiltak i hjemmet.

Gjennom studien har vi brukt ulike sammenlikningsgrupper. Dette er en videreutvikling av tidligere studier med registerdata og utfall for barn og unge med barnevernsbakgrunn. Vi har også trukket inn andre registre knyttet til helse som besøk hos fastlege og BUP og flere bakgrunnsvariabler enn tidligere for å få et så godt grunnlag som mulig for å vurdere hvordan det går med barn og unge med tiltak fra barnevernet og hvilken betydning ulike tiltak kan ha. I dette sammendraget har vi valgt å trekke inn også enkelte andre studier for å utdype noen av de sentrale funnene.

Drange, N., Hernæs, Ø. M., Markussen, S., Oterholm, I., Raaum, O., & Slettebø, T. Rapport Delprosjekt 2: Hvordan går det med barna?, Rapport 2/2022, Frischsenteret.
https://www.frisch.uio.no/publikasjoner/pdf/rapp22_02.pdf

Regional variasjon i ADHD-diagnostisering - forskjeller i praksis eller sykdomsprevalens?

I artikkelen studerer vi den geografiske variasjonen i forekomsten av ADHD-diagnoser blant ungdom og sammenholder denne med variasjonen i rapporterte symptomnivåer ved hjelp av MorBarn-undersøkelsen. Mens vi finner svært stor geografisk variasjon i diagnostisering, langt mer enn hva man kan forvente ut fra rene tilfeldigheter, finner vi svært lite variasjon i rapporterte symptomnivåer. Resultatene peker i retning av at det er vesentlig praksisstilvariasjon på tvers av behandlingsenheter når det gjelder ADHD diagnostisering.

Referanse: Widding-Havneraas T, Markussen S, Elwert F, Lyhmann I, Hjelland I, Hamøy A, Chalagain A, Ystrom E, Mykletun A, Daae Zachrisson H, 2022, Geographical variation in ADHD: do diagnoses reflect symptom levels?, European Child & Adolescent Psychiatry.
<https://doi.org/10.1007/s00787-022-01996-7>

Rusreformens fall i et historisk perspektiv

Rusreformutvalget ble nedsatt av Solberg-regjeringen i 2018 og anbefalte å avkriminalisere bruk av narkotika. Denne artikkelen plasserer reformforslaget i en historisk kontekst, og belyser debatten rundt reformforslaget gjennom en analyse av argumentasjonen i høringsuttalelser som ble levert.

Pedersen, W, Holst, C, Røgeberg, O (2023 - forthcoming) Nederlag for rusreform?, Tidsskrift for Samfunnsforskning

Effekter av å øke skattemyndighetenes kontrollvirksomhet

Artikkelen viser hvordan skattemyndigheter kan øke skatteinntektene og bedre etterlevelsen av skattereglene ved å ettergå flere av de skatteyterne som har forhøyet risiko for feilrapportering. En kontroll basert på en risikoskår der alle skatteytere over en gitt terskel blir undersøkt, egner seg godt til å studere langsiktige adferdseffekter. Studien viser at de som lå rett over terskelen og ble utsatt for kontroller fikk beregnet lavere fradrag i skattbar inntekt enn de selv hadde kommet frem til, og dette førte til forbedret etterlevelse av regler i etterkant: Skatteytere rett over risikoskårens kontrollterskel hadde en betydelig reduksjon i selvrapperte fradrag i neste års skattemelding. Atferdseffekten over en treårsperiode etter kontrollen var på størrelse med korreksjonen Skatteetaten gjorde i kontrollåret. Studien av basert på kontroller initiert og utført av Skatteetaten.

Løyland, K, Raaum, O, Torsvik, G, Øvrum, A. "Evaluating compliance gains of expanding tax enforcement", in submission

Økonomiske insentiver og likebehandling ved tildeling av sykehjemsplasser

Tildeling av sykehjemsplasser skal foregå ut fra behov uansett hvor på den sosioøkonomiske stigen man befinner seg. I Norge er dette fastslått gjennom Pasient- og brukerrettighetsloven. Betalingen for sykehjemsplasser skal i tillegg være etter evne, slik at de med høyest inntekter (i hovedsak pensjons og kapitalinntekter) betaler mest. Dette foregår slik at ca. 80% av sykehjemsbeoernes inntekter går til sykehjemmet, med kostnadene ved sykehjemsplassen som en øvre grense. Selv om intensjonen er god, kan dette gi et økonomisk insentiv for sykehjemmene til å prioritere beboere med høye inntekter ved inntak, spesielt i situasjoner

hvor det ikke er opplagt om det er sykehjemsplass eller utvidede hjemmetjenester som er det rette for brukeren. For å teste om de økonomiske insentivene fører til at det ikke er likebehandling i tildeling av sykehjemsplasser, har vi studert den kommunale sykehjemstildelingen i Oslo kommune for perioden 2007-16. Populasjonen er innbyggere i Oslo over 70 år som har mottatt hjemmetjenester. Vi har brukt et bredt datamateriale med bl.a. detaljerte data for funksjonsnivå, samt sosioøkonomiske data som inntekt og utdanning. De empiriske resultatene viser at de økonomiske insentivene ikke har påvirket tildeling av sykehjemsplasser i Oslo kommune. Tvert imot er det slik at de brukerne med høyest inntekt mottar relativt sett færre kommunale sykehjemsplasser enn de med lavere inntekt ved samme funksjonsnivå. Årsaker til dette kan være mange, bl.a. kan det hende at de benytter seg mer av private tilbud, eller at de har et større nettverk rundt seg som kan hjelpe seg.

Øystein Hernæs, Snorre Kverndokk, Simen Markussen og Henning Øien: When health trumps money: Economic incentives and health equity in the provision of nursing homes, kommer som CESifo working paper.

Fraværsgrenser og skolerultat

Tema for artikkelen er innføringen av en fraværsgrense i videregående skole. Fra og med studieåret 2016/17 fikk ikke elever i videregående skole som var fraværende mer enn 10 prosent av timene i et gitt fag vurdering i det aktuelle faget. Tidligere var det opp til den enkelte lærer å bestemme om hen hadde tilstrekkelig materiale til å sette en karakter. Vi undersøker virkningene av denne endringen på elevenes fravær, forekomsten av «ikke vurdert» og på eksamens- og standpunkt karakterer. Funnene våre viser at fraværsgrensen hadde den tiltenkte effekten: Fraværet ble redusert med 20-28 prosent, og kronisk fravær med 29-39 prosent. Vi finner ingen endring i andelen som får ikke vurdert, noe som tyder på at elevene i hovedsak greide å redusere fraværet sitt tilstrekkelig. Når vi ser på elevenes læringsutbytte, finner vi at fraværsgrensen i liten grad hadde betydning for eksamens karakterene, men hadde en liten positiv effekt på standpunkt karakterene.

Baker, M, Drange, N, og H.M. Gjefsen, "An evaluation of a national program to reduce student absenteeism in high school", NBER Working Paper 30194
<https://www.nber.org/papers/w30194>

Effektivitet i kommunesektoren

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) ønsket et prosjekt som vurderer mulighetene for og den praktiske anvendbarheten av effektivitetsanalyser av offentlig tjenesteyting. Denne rapporten gir en gjennomgang av beste praksis innen metodikk for effektivitetsanalyse, aktuelle data til måling av kommuneeffektivitet og empiriske sammenlikninger av metoder og modellspekifikasjoner.

Rapporten gir anbefalinger om hvordan TBUer etablerte metodikk for måling av kommuneeffektivitet kan forbedres samt aktuelle temaer til videre utredning i TBUer arbeid med å etablere et solid metodisk rammeverk.

Sektorene som har vært analysert de siste årene omfatter Skole, Pleie- og omsorg og Barnehager, men det anbefales at en også ser på flere sektorer som etterhvert har gode data, inkludert SFO og avfallshåndtering. Det er i dag en rekke standard analysemetoder som bør benyttes i analysene og i robusthetsberegninger. Det anbefales også å finne flere mål for oppgavebelastning og for kvalitet, men benytte disse i en særskilt samvariasjonsanalyse heller enn å korrigere de kvantitative produktivetsmålene.

Rødseth, Kenneth Løvold, Finn Førstund, Rasmus Bøgh Holmen, Sverre A.C. Kittelsen: "Forbedringspotensial ved måling av effektivitet i kommunal sektor", TØI rapport 1879/2022, <https://www.toi.no/getfile.php?mmfileid=72865>

Sykehusvalg og dødelighet for pasienter med hjerteinfarkt.

Akutt hjerteinfarkt er en ledende dødsårsak i den industrialiserte verden, og har store konsekvenser i form av sykkelighet, redusert levetid, behandlingskostnader og arbeidsrelaterte funksjonsnedsettelse. Effektiv behandling av hjerteinfarkt er derfor avgjørende for å redusere individuelle og samfunnsmessige kostnader knyttet til sykdommen. Internasjonale retningslinjer anbefaler at perkutan koronar intervensjon (PCI), en prosedyre som åpner opp blokkerte koronararterier, utføres innen to timer etter at infarkt har oppstått. PCI er en sentralisert behandling. I Norge kan bare 8 av omtrent 50 sykehus utføre PCI. For pasienter som bor langt unna et PCI-sykehus, er det derfor en avveining mellom å bli sendt direkte til et PCI-sykehus eller å utsette en potensiell PCI-behandling ved å gi akuttbehandling ved et lokalt sykehus. I denne artikkelen undersøker vi helseeffekten av denne avveiningen.

Vi forsøker å estimere effekten på dødeligheten av å sende pasienter direkte til et PCI-sykehus framfor å sende pasienter til et lokalsykehus uten PCI-behandling. Denne årsakssammenhengen er vanskelig å identifisere fordi pasientenes underliggende helse kan påvirke både sykehusvalg og dødelighet. Vi finner for eksempel at pasienter som sendes direkte til et PCI-sykehus er yngre og har færre sykdommer sammenlignet med pasienter som først sendes til et lokalt sykehus. På kort sikt har pasienter som sendes direkte til PCI-sykehus lavere dødelighet sammenlignet med pasienter som først sendes til et lokalsykehus. Vi bruker forskjellige metoder for å kontrollere for seleksjonen av pasienter til PCI-sykehus. Resultatene viser at vi ikke kan konkludere at det er noen forskjell i dødeligheten.

Kilde: Grøslund, M., Telle, K. E., Øien, H. (2023). Effect of hospital assignment on mortality for AMI patients. R&R. BMC Health Services Research. <https://doi.org/10.1101/2022.07.08.22277206>

Sunn skatteveksling

På oppdrag fra Nasjonalforeningen for folkehelse, skrev Snorre Kverndokk en rapport om mulighetene for å skattlegge usunt kosthold og subsidiere sunt (sunn skatteveksling). Både Verdens Helseorganisasjon og Helsedirektoratet anbefaler bruk av avgifter og subsidier i helsepolitikken for å endre kostholdet i en mer sunn retning. Flertallet i utvalgene som vurderte særavgiftene (NOU 2007:8) og avgifter på sjokolade-, sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer (NOU 2019: 8) konkluderte med det samme. Dette vil gjøre avgiftene mer forutsigbare, da flere av disse avgiftene har blitt brukt i forhandlingene om statsbudsjettet de siste årene, enten for å dekke inn underskudd eller de har blitt tatt bort for å få flertall for budsjettet. Dette har gitt uforutsigbare avgifter både for næringslivet og forbrukerne, og helseaspektet har kommet i bakgrunnen.

Rapporten gir en oversikt over skattlegging av usunt kosthold i Norge og internasjonalt før den går gjennom prinsippene for skattlegging og subsidiering fra økonomisk teori. Den konkluderer med at både skattlegging av usunt kosthold og subsidiering av sunt kosthold kan forsvares ut fra økonomisk teori. Det er likevel noen ulemper ved bruk av avgifter og subsidier i kostholdspolitikken. Alt konsum av produkter med høyt sukker-, salt- eller fettinnhold er ikke skadelig, men det er overforbruk som skaper problemer. Skattlegging kan også gi uønskede fordelings effekter, og andre virkemidler kan i noen tilfeller være mer effektive. I tillegg har man problematikken med grensehandel. Rapporten konkluderer likevel med skattlegging av usunt kosthold og subsidiering av sunt kosthold er noe som bør følges opp. Basert på de tidligere utredningene, bør sunn skatteveksling tas på alvor gjennom en utredning som går konkret inn på utforming av avgiftene og størrelsen på dem. Rapporten avsluttes derfor med et forslag til mandat for et utvalg om sunn skatteveksling.

Kverndokk, S.: «Sunn skatteveksling», Rapport fra Nasjonalforeningen for folkehelse, Oktober, 2022.

<https://nasjonalforeningen.no/contentassets/056e716dee134770be416989ddd8a4a7/ferdig-rapport.pdf>

Fertilitet og strukturelle endringer i arbeidmarkedet

Forskerne undersøkte sammenhengen mellom strukturelle endringer i arbeidmarkedet og fertilitet ved hjelp av registerdata. Analysen så på rundt 200 tusen menn og 190 tusen kvinner født mellom 1971 og 1981 i Norge, og undersøkte hvordan fruktbarhet i perioden 2007-2020 varierte med en skår for strukturell risiko på yrkesnivå målt i 2006. Risikoskåren var en såkalt "Routine Task Intensity" indeks som angir i hvilken grad et yrke er karakterisert av rutinepregede kognitive og fysiske oppgaver som er enklere å erstatte med maskiner eller lavtlønnede arbeidere i andre land (outsourcing). For å ta hensyn til seleksjon inn i yrker ble det kontrollert for individuelle kjennetegn, i tillegg til å kjøre modeller med både familiefaste

og bedriftsfaste effekter. Analysene viste at ansatte i yrker med høyere risikoskår hadde lavere fruktbarhet over analyseperioden, både for menn og kvinner. Denne assosiasjonen ble svekket når forskerne justerte for alder og utdanningsnivå ved baseline, men det var ingen ytterligere svekkelse når de tok hensyn til forskjeller mellom bedrifter og familier. Jobber med høyere risiko for automatisering eller outsourcing var knyttet til en forventet reduksjon på omtrent 4% i antall barn født i observasjonsperioden. Dette kan ha implikasjoner for både individuell og samfunnsmessig fertilitet, spesielt i lys av økende økonomisk usikkerhet og teknologisk endring.

Bratsberg, B, Rogeberg, O, Skirbekk, V: Structural labor market change and fertility in Norway, in submission

Samliv og demens

Tidligere forskning har påvist en sammenheng mellom sivilstand i høy alder og demens; samliv virker å beskytte mot demens mens det å være singel er forbundet med økt risiko for demens. Et spørsmål er om denne sammenhengen kan spores til en tidligere fase av livsløpet. I en studie gjennomført i samarbeid med forskere fra Norge, USA og Østerrike, har Bernt Bratsberg undersøkt sammenhengen mellom endringer i sivilstand i midten av livet og forekomsten av demens og mild kognitiv svikt etter fylte 70 år. Forskerne brukte data fra Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, hvor demens og mild kognitiv svikt ble kartlagt blant eldre deltakere i 2018. Disse dataene ble så koblet sammen med opplysninger fra nasjonale registre, deriblant om sivilstand. Studien finner at risikoen for demens er høyere blant personer som var ugift, skilt eller opplevde skilsmisse i aldersspennet 44 til 68 år, sammenlignet med personer som var gift hele tiden. Sivilstand i midten av livet har mindre betydning for risikoen for mild kognitiv svikt enn for demens. Hvis alle deltakerne hadde hatt samme risiko for demens som de som var gift hele tiden, ville det vært 6% færre demenstilfeller.

Studien er publisert som:

*Skirbekk, Vegard, Asta Håberg, Ekaterina Zotcheva, Bo Engdahl, Steinar Krokstad, Hans-Peter Kohler, Astanand Jugessur, Bernt Bratsberg, Jordan Weiss, Catherine Bowen, Sarah Tom, Jennifer Harris, Yaakov Stern, Geir Selbæk, and Bjørn Heine Strand (2022), "Marital histories and associations with later-life dementia and mild cognitive impairment risk in the HUNT4 70+ Study in Norway," *Journal of Aging and Health*, <https://doi.org/10.1177/08982643221131926>.*

Stiftelsen Frischsenteret for
samfunnsøkonomisk forskning

Vedlegg 3. Årsregnskap 2022

Resultatregnskap 1.1.-31.12.	Note	2022	2021
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	1	37 037 700	35 621 675
Grunnbevilgning	1	4 306 890	3 219 000
Sum driftsinntekter		41 344 590	38 840 675
Driftskostnader			
Lønnskostnad	2,6	27 304 703	25 579 293
Avskrivning på varige driftsmidler	3	439 845	518 748
Annen driftskostnad	9	7 895 557	6 114 777
Samarbeidspartnere / underleverandører	9	6 605 752	4 641 540
Sum driftskostnader		42 245 856	36 854 358
Driftsresultat		-901 266	1 986 317
Finans- og renteinntekt	10	160 486	3 312 763
Finans- og rentekostnad	10	1 496 800	70 204
Netto finansposter		-1 336 314	3 242 559
Årsresultat		-2 237 580	5 228 876
DISPONERINGER OG OVERFØRINGER			
Til/Fra (-) fond for anvendt forskning		-2 237 580	5 228 876
Til/Fra (-) Frischfondet		-	-
Sum disponeringer		-2 237 580	5 228 876

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Eiendeler pr 31.12

	Note	2022	2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Kunst	3	54 850	54 850
Inventar	3	347 215	504 152
Fast inventar bygninger	3	-	129 400
Edb-utstyr	3	-	-
Sum varige driftsmidler		402 065	688 402
Finansielle anleggsmidler			
Investering i aksjer og andeler	11	50 000	50 000
Sum finansielle anleggsmidler		50 000	50 000
Sum anleggsmidler		452 065	738 402
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		1 618 278	2 208 868
Innskuddsfond pensjonspremie	6	3 014 595	4 207 126
Opptjente inntekter		2 459 240	4 271 768
Forskuddsbetalte kostnader		1 316 042	442 222
Andre kortsiktige fordringer		5 067	-
Sum fordringer		8 413 222	11 129 983
Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	7	30 955 693	32 445 247
Sum investeringer		30 955 693	32 445 247
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5	31 595 428	24 734 107
Sum omløpsmidler		70 964 343	68 309 337
SUM EIENDELER		71 416 407	69 047 739

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Egenkapital og gjeld pr 31.12.

	Note	2022	2021
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Grunnkapital	8	200 000	200 000
Sum innskutt egenkapital		200 000	200 000
Opptjent egenkapital			
Fond for anvendt forskning	8	32 540 262	34 777 840
Frischfondet	8	171 272	171 272
Sum opptjent egenkapital		32 711 534	34 949 112
Sum egenkapital		32 911 534	35 149 112
Gjeld			
Avsetning for forpliktelseser			
Kompetansegjeld	4	23 841 409	22 104 248
Sum avsetning for forpliktelseser		23 841 409	22 104 248
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		3 144 119	861 589
Skyldige offentlige avgifter		3 080 037	2 130 399
Forskudd fra kunder		5 454 110	5 138 340
Annen kortsiktig gjeld		2 985 198	3 664 050
Sum kortsiktig gjeld		14 663 464	11 794 378
Sum gjeld		38 504 873	33 898 626
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		71 416 407	69 047 738

23.05.2023

I styret for Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Kjell Arne Brekke
Styrets leder

Gaute Torsvik
Styremedlem

Yngvar Åsholt
Styremedlem

Tone Ognedal
Nestleder

Kåre Bævre
Styremedlem

Elisabeth Isaksen
Styremedlem

Simen Markussen
Direktør

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

NOTER TIL REGNSKAPET 2022

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Forskningstjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Inventar og Edb-utstyr avskrives lineært over 3 år. Fast inventar i bygninger avskrives lineært over 10 år.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler verdsettes til markedsverdi. Øvrige omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Det foretas periodisering av både inntekter og kostnader for hvert enkelt prosjekt per 31.12. Opptjente, ikke fakturerte inntekter fra Norges Forskningsråd balanseføres sammen med øvrige kundefordringer, mens andre opptjente inntekter balanseføres på egen regnskapslinje. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige ytelser balanseføres som uopptjent inntekt sammen med påløpte, ikke bokførte prosjektkostnader som forskudd fra kunder.

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Desember 2015 ble stiftelsens ytelsesplan erstattet med en såkalt hybridordning som ikke medfører regnskapsføring av pensjonsforpliktelse. Endringen meførte at tidligere balanseførte estimatavvik ble kostnadsført i 2015 i forbindelse med overgangen.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Note 1 Driftsinntekter

Driftsinntekter består av forskningsinntekter som resultatføres i takt med utførelsen.

	2022	2021
Salgsinntekter	43 472 888	32 333 581
Opptjent, ikke fakturert inntekt	-1 713 528	3 122 434
Overført mellom år	-414 770	3 384 660
Totale inntekter	41 344 590	38 840 675

Grunnbevilgningen kommer som et resultat av at Stiftelsen, fra og med 2011, er omfattet av retningslinjene for basisfinansiering av forskningsinstitutter i Norge. Denne administreres av Norges Forskningsråd, som igjen får penger fra ulike departementer, herunder Kunnskapsdepartementet. Mottatt grunnbevilgning i 2022 var kr 4 137 000. I tillegg ble det overført kr 1 295 000 fra 2021. Inntektsført grunnbevilgning var kr 4 306 890.

Note 2 Lønnskostnader, godtgjørelser, antall ansatte

	2022	2021
Lønn og feriepenger	19 941 704	19 870 614
Arbeidsgiveravgift	2 987 789	3 143 555
Kompetanseavsetning	1 737 161	255 506
Styrehonorar	179 000	184 000
Pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	2 451 004	1 826 530
Refusjon av sykepenger og permisjoner	-530 606	-509 264
Andre sosiale kostnader	538 650	808 352
Sum	27 304 703	25 579 293

Ansatte

I 2022 var 31 forskjellige personer lønnet av Stiftelsen, og antall årsverk var 21,1.

Ytelser til ledende personer / godtgjørelser

	Direktør		Styret
	Avtroppende	Påtroppende	
Lønn	718 824	449 959	
Andre ytelser	11 447	14 444	
Pensjonskostnad	183 199	188 532	
Styrehonorar			179 000

Ny direktør tiltrådte i stillingen fra og med september 2022.

Det er ikke gitt lån til eller stilt sikkerhet til fordel for direktør, andre ansatte, styremedlemmer eller andre nærstående.

Revisor

Godtgjørelse til revisor	2022	2021
Kostnadsført for lovpålagt revisjon	148 000	135 000
Utvidet finansiell revisjon	-	111 100

Utgifter til revisjon av 2022 regnskapet vil bli 148 000 kr.
Alle beløp er eks. mva.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Note 3 Anleggsmidler

	Kunst	EDB-utstyr og kontorinventar	Fast inventar	Sum
Kostpris pr 01.01.	54 850	4 600 588	1 552 810	6 208 248
Tilgang i året	-	153 508	-	153 508
Avgang i året	-	-	-	-
Anskaffelsekost pr 31.12.	54 850	4 754 096	1 552 810	6 361 756
Akkumulerte avskrivninger 01.01	-	4 096 436	1 423 410	5 519 846
Årets ordinære avskrivninger	-	310 445	129 400	439 845
Akkumulerte avskrivninger pr 31	-	4 406 881	1 552 810	5 959 691
Bokført verdi pr 31.12.	54 850	347 215	-	402 065

De ordinære avskrivningene foretas lineært over 3 år for Edb-utstyr og kontorinventar
Fast inventar i bygninger avskrives lineært over 10 år.
Kunst avskrives ikke.

Note 4 Kompetansegjeld

Kompetansegjeld er opptjent tid til kompetanseoppbygging for forskerne og direktør og er per 31.12.22 vurdert etter gjeldende lønnssetninger inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader. Totalt opptjent beløp justeres skjønnsmessig ned ut fra beste estimat på hvor stor del av den opptjente tiden som vil bli tatt ut.

Den opptjente tiden kunne også blitt vurdert til alternativ-verdi, det vil si det samlede inntektsbortfall ved uttak av kompetansetiden. Denne alternativ-verdien er per 31.12.22 estimert til kr 37 578 523. Med en slik verdiansettelse ville opptjent egenkapital reduseres fra kr 32 911 533 til kr 19 174 419.

Note 5 Bankinnskudd

Bundet bankinnskudd på skattetrekkkonto utgjør per 31.12.22 kr 1 260 882.
Stiftelsen har også en depositumskonto som utgjør per 31.12.22 kr 2 000.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aksjefond	Kostpris	Verdi pr 31.12.2021	Verdi pr 31.12.22	Årets endring		Balansført verdi
DNB Norge Indeks	2 963 253	7 498 725	7 408 117	-90 608	-1,21 %	7 408 117
Storebrand Global ESG Plus A	5 000 000	8 826 128	7 744 552	-1 081 576	-12,25 %	7 744 552
	7 963 253	16 324 853	15 152 669	-1 172 184	-7,18 %	15 152 669
Pengemarkedsfond						
Nordea Obligasjon II	11 214 321	16 120 394	15 803 024	-317 370	-1,97 %	15 803 024
Sum	11 214 321	16 120 394	15 803 024	-317 370	-1,97 %	15 803 024
Sum markedsbaserte fin.oml	19 177 574	32 445 247	30 955 693	-1 489 554	-4,59 %	30 955 693

Note 8 Egenkapital

	Grunn-kapital	Fond for anvendt forskning	Frisch fondet	Sum
Egenkapital pr 01.01.	200 000	34 777 842	171 272	35 149 114
Årets resultat		-2 237 580		-2 237 580
Egenkapital pr 31.12.	200 000	32 540 262	171 272	32 911 534

Det er i 2022 ikke vedtatt utdelinger av Fondet for anvendt forskning til prosjekter ved stiftelsen og Økonomisk Institutt. Midler som er tildelt Økonomisk institutt er kostnadsført i årets regnskap med kroner 0. Midler som er tildelt fagmiljøet ved stiftelsen utgjør kroner 0 og anses å være en intern disponering av egenkapital som ikke kostnadsføres før utdelingsåret.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

Note 9 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av følgende:

	2022	2021
Leie lokaler og andre lokalkostnader	3 387 820	3 041 314
Inventar og utstyr	784 845	681 872
Andre honorar	818 449	589 732
Møte, kurs og lignende	251 049	135 825
Porto, tlf, trykksaker og lignende	514 504	429 525
Reisekostnader	795 901	122 103
Kjøp av registerdata	870 265	897 354
Øvrige kostnader	472 723	217 052
Sum	7 895 557	6 114 777

Samarbeidspartnere

Dette er prosjektmidler som Stiftelsen mottar og viderefører direkte til sine samarbeidspartnere.

Samarbeidspartnere	6 605 752	4 641 540
---------------------------	------------------	------------------

Note 10 Finans- og renteinntekter

Finansinntektene inkluderer avkastning på finansielle plasseringer til å dekke kompetansegjelden, se note 4.

	2022	2021
Verdøkning/-reduksjon markedsbaserte finansielle omløpsmidler	-1 489 555	3 089 134
Annen finansinntekt	160 486	158 496
Annen finanskostnad	-7 246	-5 071
Netto finans	-1 336 314	3 242 559

Note 11 Investering i aksjer og andeler

Kr 50 000 er innskudd i Forskningstiftelsen i Oslo-regionen (FOSFOR). Dette innskuddet er senere blitt gjort om til aksjer i Oslotech AS, der stiftelsen eier 50 aksjer og har en eierandel på 0,916 prosent.

Note 12 Hendelser etter balansedagen

Utenom bekymringer for en krig i Europa har ikke krigen i Ukraina hatt noen direkte konsekvenser for Frischsenteret og vår forskning. Vi kjenner ikke til noen grunn til at dette vil endre seg.